

รายงานการติดตามและประเมินผล
การปฏิรูปการเรียนรู้ ครู คุณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวม
ปีงบประมาณ 2546

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

371.26 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 ร รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้
ครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ 2546
สคศ., กรุงเทพฯ : 2546.
108 หน้า
ISBN : 974 - 650 - 474 - 6
1. การปฏิรูปการเรียนรู้ - การประเมินผล
2. ปฏิรูปครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา - การประเมินผล
3. สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ - การประเมินผล 4. ชื่อเรื่อง

**รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู คุณจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ 2546**

สิ่งพิมพ์ สคศ.   อันดับที่ 20/2547

พิมพ์ครั้งที่ 1   มกราคม 2547

จำนวนพิมพ์   1,000 เล่ม

ISBN   974 - 650 - 474 - 6

จัดพิมพ์และเผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนสุขโยทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0 - 2668 - 7123 ต่อ 2316

โทรสาร 0 - 2243 - 7914, 0 - 2243 - 7915

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่   หจก.ภาพพิมพ์

296 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์

บางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทร. 0 - 2433 - 0026 - 7, 0 - 2433 - 8586

โทรสาร 0 - 2433 - 8587

คำนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ อันจะทำให้เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการบ่งชี้ให้เห็นสถานภาพของการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในช่วงเวลาที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในภาพรวม ปีงบประมาณ 2546 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา ปัญหา อุปสรรค และประเด็นที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่เหมาะสม อันจะทำให้การปฏิรูปการศึกษา เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้

รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในภาพรวม ปีงบประมาณ 2546 ประกอบด้วย รายงาน 3 ฉบับ ดังนี้

1. รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้
ครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ
2546

2. รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการบริหาร
และการจัดการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ 2546

3. รายงานการติดตามและประเมินผลด้านโอกาสและความ-
เสมอภาคทางการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ 2546

การจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการ
ศึกษาครั้งนี้ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ตั้งแต่การ-
กำหนดกรอบการติดตามและประเมินผล การเก็บรวบรวมข้อมูลและ-
การพิจารณาร่างรายงานจนแล้วเสร็จสมบูรณ์

สำนักงานฯ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการติดตามและ-
ประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ และหวังว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะ-
นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและยุทธ-
ศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้นต่อไป

๕๐ ๓๖ —
๖

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

มกราคม 2547

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาภาพรวม ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานสถานภาพของการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูปครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นให้ทุกส่วนในสังคมร่วมผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ดำเนินการได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน และบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้

ในการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ในครั้งนี้ได้ใช้สาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา หมวด 7 ครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) เป็นกรอบแนวทางรวบรวมข้อมูลสภาพการดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาความก้าวหน้ารวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการในแต่ละประเด็น โดยใช้หลักเกณฑ์ในการประเมินความก้าวหน้า 4 มิติ ได้แก่ 1) กระบวนการ-

และขั้นตอนของการปฏิรูปการศึกษา 2) ระยะเวลาที่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือแผน 3) ผลผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และ 4) ความสอดคล้องของผลการดำเนินงานตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาแต่ละประเด็นในทุกมิติที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงสรุประดับความก้าวหน้าของการปฏิรูปในเรื่องนั้น โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่มีความก้าวหน้าน้อย ก้าวหน้าปานกลาง และก้าวหน้ามาก โดยกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิเคราะห์ผลการประเมินเป็น 3 ด้าน คือ 1) การปฏิรูปการเรียนรู้ 2) การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และ 3) การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิรูปการเรียนรู้

1.1 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรซึ่งส่งผลให้มีหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรในระดับการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ และหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน คือ มีโครงการนำร่องโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการ

สอนรูปแบบต่าง ๆ และอยู่ในช่วงดำเนินการขยายผลเพื่อให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ ซึ่งแม้ว่าจะเร่งดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่ยังคงพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ ยังมีจุดอ่อนในด้านของทักษะการคิด ทักษะการค้นคว้า รวมทั้ง ความรู้พื้นฐาน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย นอกจากนี้ ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่ใช่เฉพาะการทดสอบเพียงอย่างเดียว และพบว่าครูต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านความรู้และแนวทางปฏิบัติในการวัดและประเมินผลผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

1.2 ระดับอุดมศึกษา การดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา มีการส่งเสริมและการพัฒนาหลักสูตรหลากหลายสาขาวิชา แม้ว่าจะยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย มีโครงการนำร่องการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา และแบบทวิภาคีที่เน้นให้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง นอกจากนี้ มีความพยายามที่จะปรับวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปลี่ยนไป รวมทั้งได้เร่งรัดจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติให้เป็นองค์กรกลางในการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (National Test) ขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำลังตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

2. การปฏิรูปครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

การดำเนินงานเพื่อปฏิรูปครูได้ประสบความสำเร็จในส่วนที่เป็น-
การปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตครู โดยให้มีโครงการผลิตครูการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี พร้อมงบประมาณ
ระยะยาว (2547-2554) เพื่อผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 8 สาขา-
วิชา นอกจากนั้นยังได้ดำเนินการปฏิรูปคุณภาพคุณาจารย์ในสถาบัน-
ผลิตครูไปพร้อม ๆ กันด้วย โดยมีแผนดำเนินงานและงบประมาณ
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2553 ส่วนการพัฒนาและส่งเสริมครู คุณาจารย์-
และบุคลากรทางการศึกษานั้น พบว่า การปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบ-
ความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยครูเป็นผู้ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยน-
กระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น การดำเนินการให้ครูที่อยู่ในระบบการ
ทำงานเดิมได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นจึงเป็น
สิ่งจำเป็น ซึ่งพบว่า ครูได้รับการฝึกอบรมจำนวนมาก แต่การนำ
ผลการฝึกอบรมไปใช้ยังต้องมีการติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมาย
ที่กำหนดไว้หรือไม่

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ครูเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับและมี-
มาตรฐานในวิชาชีพ จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู คือ สำนักงาน-
เลขาธิการคุรุสภา และสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพครูและบุคลากร-
ทางการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้น ยังมี-
ผลสำเร็จในการจัดทำบัญชีเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทาง-
การศึกษา โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. เงินเดือน เงิน-
วิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการ-

ศึกษาในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 โดยนำบัญชีข้าราชการพลเรือน-มาปรับให้สอดคล้องกับวิทยฐานะที่กำหนดไว้ในร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและสอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตครูที่ต้องใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี เป็นการจูงใจให้บุคคลเรียนดี ประพฤติดี เข้ามาเป็นครูเพิ่มขึ้น

3. การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งรัดดำเนินการเพื่อกระจายโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาและการสื่อสารไปยังสถานศึกษาทุกแห่ง ซึ่งนอกจากการดำเนินการเพื่อจัดซื้อจัดหาดัวยงบประมาณที่ได้รับจัดสรรแล้ว ยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการรับบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้แล้วพร้อมทั้งขยายเครือข่ายและเชื่อมโยงไปยังสถานศึกษาทุกแห่ง ส่งผลให้สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปสามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทั้งหมด และสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ร้อยละ 56

ขณะเดียวกัน ได้มีการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ซึ่งในปี 2546 ดำเนินการพัฒนาครูได้ถึงร้อยละ 58 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้มาก (เป้าหมายร้อยละ 16) สำหรับผู้เรียนก็ได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้นักเรียนระดับประถมศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 และนักเรียน-

ระดับมัธยมศึกษาทั้งหมดสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวมทั้งสามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลความรู้ได้

นอกจากนี้ ยังได้ประกาศใช้นโยบายการผลิต พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (นโยบายสื่อเสรี) เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกประเภทโดยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันผลิตอย่างเสรีและเป็นธรรมทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยมีระบบประกันคุณภาพ

ผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาที่ต้องเร่งดำเนินการกำหนดนโยบายเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู ณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนเพิ่มขึ้น ดังนี้

1. เร่งประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเห็นตรงกันในเรื่องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การจัดทำสารขอของหลักสูตรสถานศึกษา การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลผู้เรียนที่หลากหลาย การปรับเปลี่ยนวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และเร่งพัฒนาครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวเพื่อสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ซึ่งอาจเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

2. จัดสรรทรัพยากรและงบประมาณให้ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยการกำกับ ดูแลทุกขั้นตอนเพื่อแก้ปัญหาความล่าช้าที่จะมีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

3. ควรมีการเตรียมการเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้พร้อมเพื่อรองรับการจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติและสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อสามารถดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	3
3. ขอบเขตการศึกษา	3
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วิธีดำเนินการ	5
1. การกำหนดกรอบแนวทางการติดตาม และประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา	5
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล	6
3. การวิเคราะห์ข้อมูล	7
บทที่ 3 ผลการติดตามและประเมินความก้าวหน้า	15
ส่วนที่ 1 การติดตามการดำเนินงาน	16
1. การปฏิรูปการเรียนรู้	16
2. การปฏิรูปครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา	38
3. การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	58

	หน้า
ส่วนที่ 2 ผลการประเมินความก้าวหน้า	74
ตารางสรุปผลการติดตามและประเมินความก้าวหน้า	
1. การปฏิรูปการเรียนรู้	75
2. การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	81
3. การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	86
บทที่ 4 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	
รายชื่อคณะทำงาน	104

1. หลักการและเหตุผล

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ และการแข่งขันกับนานาประเทศที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ การจะทำให้ประเทศไทยสามารถยืนหยัดแข่งขันกับสังคมโลกได้คือการติดพลังอาวุธทางสติปัญญาให้แก่ประชาชน โดยการปฏิรูปการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นเทียบเท่ามาตรฐานสากล และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และโลกในยุคโลกาภิวัตน์

การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญและเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างหนึ่งคือ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย ที่กำหนดสาระของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบครบกระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของคนไทยทั้งหมด ให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้ จุดเริ่มต้นที่สำคัญ คือ การปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม-

ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การจะให้บรรลุเป้าหมายดังที่กำหนดไว้ข้างต้น จำเป็นต้องมีการปฏิรูปในหลายส่วนซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน คือ การปฏิรูปหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ ต้องมีการพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจและพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน อันจะทำให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้

เนื่องจากการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้มีขอบข่ายการดำเนินงานที่กว้างขวางครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จึงมีความจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทราบสภาพและความก้าวหน้าของการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งในระดับกว้างและระดับลึก และสามารถนำข้อมูลจากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งการจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาอย่างต่อเนื่อง โดยหวังว่าผลของการศึกษาครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นภาพของการดำเนินงานที่มีทั้งความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคที่จำเป็นต้องเร่งหาทางแก้ไข-

ปรับปรุง เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องในทิศทางที่ถูกต้องและบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์

1) เพื่อรายงานสภาพการดำเนินงานและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ หลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2) เพื่อติดตามและประเมินประเด็นที่เป็นปัญหา อุปสรรค รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการเรียนรู้

3) เพื่อสร้างและพัฒนาระบบและเครือข่ายการติดตามประเมินผลทางการศึกษา

3. ขอบเขตการศึกษา

1) การติดตามและประเมินผลครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานและผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ในภาพรวมหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายงานการติดตามและประเมินผลของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งรายงานการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลถึงเดือนกันยายน 2546

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบสถานการณ์ภาพการดำเนินงานของการปฏิรูปการเรียนรู้หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

2) มีการนำผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการเรียนรู้ในระยะต่อไป

3) เป็นการส่งเสริมให้มีการสร้างและพัฒนาระบบและเครือข่ายการติดตามประเมินผลทางการศึกษา โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันให้ข้อมูล พิจารณาเนื้อหาสาระ เกณฑ์การประเมิน และผลการประเมิน ซึ่งเครือข่ายดังกล่าวจะพัฒนาไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบการติดตามประเมินผลทางด้านการศึกษาต่อไปในอนาคต

4) ทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิรูปการศึกษา มีความตระหนักในภาระหน้าที่ของตน และพร้อมที่จะเป็นพลังสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

บทที่ 2

วิธีดำเนินการ

การดำเนินงานติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครั้งนี้ ใช้วิธีการดำเนินงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบการประเมินการสนับสนุนข้อมูลที่เป็นผลการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลและผลการประเมินที่ถูกต้องครบถ้วนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่การนำผลการประเมิน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ในระยะต่อไป โดยมีการดำเนินงานดังนี้

1. การกำหนดกรอบแนวทางการติดตามและประเมินผล

ดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำสาระที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (หมวด 4 หมวด 7 และหมวด 9) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) เป็นแนวทางเพื่อกำหนดประเด็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

1.2 นำผลจากการติดตามและประเมินผลในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ในวาระครบรอบ 3 ปี ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณาในการกำหนดประเด็น เพื่อให้มีความต่อเนื่องในการติดตามการดำเนินงาน

1.3 พิจารณารอบแนวทางการติดตามและประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้คำแนะนำและขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงก่อนการเก็บข้อมูลจริง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

2.1 รวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวทางการติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปัจจุบัน) เป็นต้น ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับความร่วมมือจากคณะทำงานติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ (คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ 35/2546 ลงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546) คือ คณะทำงานติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยคณะทำงานมีหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาใน-

ด้านที่รับผิดชอบ ประสานการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน และจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอต่อสาธารณชน

2.2 รวบรวมข้อมูลจากการติดตามความเคลื่อนไหวในสื่อและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ คือจากหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งจากการประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 รวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยและการประเมินเชิงลึกในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งงานวิจัยและประเมินเหล่านี้มีทั้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

2.4 รวบรวมข้อมูลจากการประชุมคณะทำงาน ซึ่งคณะทำงานส่วนหนึ่งเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ได้ให้ข้อมูลในส่วนที่เป็นผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอ ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดจากการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดเก็บรวบรวมตั้งแต่เดือนตุลาคม 2545 ถึงเดือนกันยายน 2546

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ในแต่ละประเด็น โดยกำหนดมิติหลักของการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 ประเด็นปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) โดย

กำหนดกลุ่มสาระสำคัญของความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็น 3 ด้าน ได้แก่

(1) การปฏิรูปการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน รวมทั้งการรับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น

(2) การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการผลิต การพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและการควบคุมการประกอบวิชาชีพ การบริหารงานบุคคล

(3) การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับการจัดสรรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตและพัฒนาแบบเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การพัฒนาผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อ รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาการระดมทุนและการจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

3.2 การติดตามผลการดำเนินงาน นำข้อมูลสภาพการดำเนินงานและผลการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน มานำเสนอเพื่อให้เห็นสถานภาพของการดำเนินงานในแต่ละประเด็น ซึ่งอยู่ในลักษณะการติดตามผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้า

3.3

จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จและกำหนดเกณฑ์การประเมินเพื่อวิเคราะห์ความก้าวหน้าปฏิรูปการเรียนรู้ โดยกำหนดตัวชี้วัด-

และความก้าวหน้า 4 ด้าน ได้แก่

1. กระบวนการ/ขั้นตอน (Stage of development) โดยแบ่งการดำเนินงานเป็นลักษณะงาน 3 ลักษณะ คือ การดำเนินงานด้านกฎหมาย การกำหนดนโยบายและแผน และการนำนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติ

2. ระยะเวลา (Timeframe) ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หรือแผนปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ผลผลิต (Output) เชิงปริมาณ (Quantity) และเชิงคุณภาพ (Quality) โดยนำผลผลิตที่ดำเนินการได้เปรียบเทียบกับเป้าหมายของแผน หรือเปรียบเทียบกับประชากรทั้งหมด แล้วแต่กรณี

4. ความสอดคล้อง (Relevance) โดยวิเคราะห์เนื้อหาการปฏิรูปการศึกษากับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ และ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติฯ

ระดับความก้าวหน้า

จากผลการดำเนินงานในแต่ละประเด็นที่รวบรวมได้นำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้านที่เกี่ยวข้องแล้วประเมินความก้าวหน้าแต่ละประเด็นตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- । ระดับ (1) ก้าวหน้าน้อย
- । ระดับ (2) ก้าวหน้าปานกลาง
- । ระดับ (3) ก้าวหน้ามาก

3.4 การตรวจสอบความถูกต้องของการติดตามและประเมิน

ผลการดำเนินงาน เพื่อให้การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการ-
ศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วนและได้รับการนำไปใช้ประโยชน์-
อย่างแท้จริงในวงกว้าง การศึกษาครั้งนี้จึงเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของ-
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายตั้งแต่การกำหนด-
กรอบ เกณฑ์การประเมิน การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนข้อมูลที่เป็นการ-
ดำเนินงานของหน่วยงาน รวมทั้งผลการวิจัยและการประเมิน
เชิงลึกในแต่ละประเด็น มีการประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาผลการ-
ดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินงาน ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบ-
ในแต่ละประเด็นเป็นผู้ประสานเรื่องข้อมูลและยกวางรายงาน นอก
จากนั้นยังมีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างรายงาน โดยมีผู้บริหาร
ระดับนโยบาย ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ร่วมพิจารณารายงาน

เกณฑ์การประเมินผลสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา

เกณฑ์ที่ใช้/รายการ	ระดับความก้าวหน้า		
	(1) ก้าวหน้าน้อย	(2) ก้าวหน้าปานกลาง	(3) ก้าวหน้ามาก
1. กระบวนการ/ขั้นตอน (Stage of development)			
1.1 การดำเนินงานด้านกฎหมาย			
1.1.1 ร่างพระราชบัญญัติ - ระยะเตรียมการร่าง พ.ร.บ. - ร่าง พ.ร.บ. แล้วเสร็จ - คณะกรรมการ/อนุกรรมการที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอ ครม. - ครม.อนุมัติส่งให้กฤษฎีกา - กฤษฎีกาเสนอ ครม. - ครม.อนุมัติแล้วรอเข้าสู่สภา - สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเห็นชอบ - ประกาศใช้	- ริเริ่มดำเนินการโดยตั้งองค์คณะบุคคลมารับผิดชอบ ยกร่าง พ.ร.บ. หรือมีการจัดทำร่าง พ.ร.บ. ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	- คณะกรรมการกั่นกรองเรื่องเสนอ ครม.อนุมัติแล้ว อยู่ระหว่างรอเสนอ เข้า ครม. หรือ - อยู่ระหว่างการพิจารณาของ ครม. เพื่อเห็นชอบในหลักการก่อนส่งให้กฤษฎีกา	- ครม. อนุมัติหลักการ และอยู่ระหว่างพิจารณาของกฤษฎีกา หรือ - ครม. อนุมัติ และพิจารณาแล้วรอเข้าสู่สภาแทนราษฎร หรือ - อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาและคาดว่าจะพิจารณาได้ทันเวลาที่กำหนด
1.1.2 ร่างกฎกระทรวง - ระยะเตรียมการร่างกฎกระทรวงแล้วเสร็จ - ครม.อนุมัติหลักการส่งให้กฤษฎีกา - กฤษฎีกาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของกฎหมาย - ประกาศใช้	- ริเริ่มดำเนินการโดยตั้งองค์คณะบุคคลมารับผิดชอบ ยกร่าง พ.ร.บ. หรือหน่วยงานหรือองค์คณะบุคคลที่รับผิดชอบพิจารณาเสนอร่าง	- คณะกรรมการกั่นกรองเรื่องเสนอ ครม. อนุมัติแล้วรอเสนอเข้า ครม. หรือ - อยู่ระหว่างการพิจารณาของ ครม. เพื่อเห็นชอบในหลักการก่อนส่งให้	- กฤษฎีกาเสนอ ครม. เพื่ออนุมัติให้ประกาศใช้ หรือ - อยู่ระหว่างการพิจารณาของ ครม.

เกณฑ์ที่ใช้/รายการ	ระดับความก้าวหน้า		
	(1) ก้าวหน้าน้อย	(2) ก้าวหน้าปานกลาง	(3) ก้าวหน้ามาก
	กฎหมายต่อคณะ กรรมการกลั่น กรองเรื่องเสนอ กรม. หรือ - อยู่ระหว่างการ พิจารณาของคณะ กรรมการที่มี หน้าที่รับผิดชอบ ในเรื่องนั้น	กฎฎีกา หรือ - กรม. อนุมัติหลัก การและอยู่ ระหว่างการ พิจารณาของ กฎฎีกา	

1.2 การกำหนดนโยบายและแผน

<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ - ร่างนโยบายหรือแผน - คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอคณะกรรมการที่เห็นชอบไป - คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่อนุมัตินโยบายและแผน 	<ul style="list-style-type: none"> - ริเริ่มดำเนินการโดยจัดทำโครงการหรือตั้งองค์คณะบุคคลมาทำหน้าที่โดยเฉพาะ หรือ - ดำเนินงานตามโครงการวิจัยและพัฒนาความรู้ หรือโครงการนำร่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - องค์คณะบุคคลต่าง ๆ ที่มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบายหรือแผน อนุมัตินโยบาย หรือแผน หรือ - อยู่ระหว่างการเสนอต่อ กรม. หรือคณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง 	<ul style="list-style-type: none"> - กรม. อนุมัตินโยบายและแผน หรือคณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงอนุมัตินโยบายและแผน
--	--	---	---

% สืบปฏิบัติ 3/4 ปี ๒๕๔๖

<ul style="list-style-type: none"> ! > ๒๒/๖๕๖ ! ๓/๓/๖๕๖ «๒๒/๖๕๖» ! ๖/๓/๖๕๖ «๒๒/๖๕๖» ! ๐/๒๒/๖๕๖ 	<ul style="list-style-type: none"> - ริเริ่มดำเนินการโดยจัดทำโครงการและองค์คณะบุคคลมาทำหน้าที่ โดยเฉพาะ หรือ - มีแนวทางการ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการดำเนินงานได้ตามแผนสำเร็จแล้วมากกว่าร้อยละ 50 ของเป้าหมายในแผนหรือ - มีหน่วยงานหรือ 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถดำเนินการได้มากกว่าร้อยละ 75 ของเป้าหมายในแผน ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการครอบคลุม
---	--	--	---

เกณฑ์ที่ใช้/รายการ	ระดับความก้าวหน้า		
	(1) ก้าวหน้าน้อย	(2) ก้าวหน้าปานกลาง	(3) ก้าวหน้ามาก
	<p>ดำเนินงานที่มีเป้าหมายชัดเจน หรือมีแผนปฏิบัติการ หรือ</p> <ul style="list-style-type: none"> มีการเตรียมด้านการบริหารจัดการ อันได้แก่ ระบบฐานข้อมูลและระบบการติดตามประเมินผล เป็นต้น 	<p>บุคลากรแกนนำตามจำนวนที่แผนปฏิบัติการกำหนด</p>	<p>ทุกสังกัดและทุกระดับประเภทการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> มีการขยายผลและเครือข่ายที่เกิดจากหน่วยงานหรือบุคลากรแกนนำตามจำนวนที่แผนปฏิบัติการกำหนด
2. ระยะเวลา (Timeframe)			
<ul style="list-style-type: none"> กำหนดเวลาตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมณูญา และ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ระยะเวลาตามที่แผนกำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> ผ่านพ้นกำหนดเวลาแล้ว ยังไม่มีการดำเนินงาน หรือ มีการดำเนินการในเรื่องนั้นไปแล้วในระดับหนึ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> ยังไม่ถึงเวลาที่กำหนดและมีการดำเนินการในเรื่องนั้นคืบหน้าพอสมควร 	<ul style="list-style-type: none"> ยังไม่ถึงเวลาที่กำหนดและมีการดำเนินการในเรื่องนั้นคืบหน้าไปมาก
3. ผลผลิต (Output)			
3.1 ผลผลิตเชิงปริมาณ			
<ul style="list-style-type: none"> จำนวนที่ดำเนินการได้เปรียบเทียบกับเป้าหมายตามที่แผนกำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการได้น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการได้ระหว่างร้อยละ 50-75 ของเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการได้มากกว่าร้อยละ 75 ของเป้าหมาย
3.2 ผลผลิตเชิงคุณภาพ			
<ul style="list-style-type: none"> จะใช้วิธีประเมินค่าออกมาเป็นตัวเลขเชิงปริมาณ เช่น ผลการดำเนินการเปรียบเทียบกับเป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ค่าประเมินน้อยกว่าร้อยละ 50 	<p>หมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ค่าประเมินระหว่างร้อยละ 50-75 	<ul style="list-style-type: none"> ค่าประเมินมากกว่าร้อยละ 75

ผลการติดตาม และประเมินความก้าวหน้า

เจตนารมณ์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือ การจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถและตามศักยภาพ ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังจะนำไปสู่การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สิ่งที่ต้องดำเนินการ คือ ปฏิรูปหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตลอดจนปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานดังกล่าว แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) การปฏิรูปการเรียนรู้ 2) การปฏิรูปครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากร-

ทางการศึกษา และ 3) การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งการนำเสนอจะแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 การติดตามการดำเนินงาน และส่วนที่ 2 การประเมินความก้าวหน้า ดังนี้

ส่วนที่ 1 การติดตามการดำเนินงาน

1. การปฏิรูปการเรียนรู้

การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของชาติและสังคมโลก จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และปรับเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนและนำผลการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาการรับเข้าเรียนต่อในระดับต่าง ๆ

ดังนั้น การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียนและการรับเข้าศึกษาต่อ ดังนี้

1.1 การปฏิรูปการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.1 หลักสูตร

เป้าหมาย

- 1) การจัดทำหลักสูตรปฐมวัยและการส่งเสริม-

การใช้หลักสูตร

- 2) การเตรียมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 3) การจัดทำหลักสูตรศึกษานอกโรงเรียน
- 4) การจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ
- 5) การจัดทำหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การจัดทำหลักสูตรปฐมวัยและการส่งเสริมการใช้หลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้ "หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546" เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546 เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี โดยกำหนดโครงสร้างเป็น 2 ช่วงอายุ คือ ต่ำกว่า 3 ปี และ อายุ 3-5 ปี

กรมวิชาการได้เตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้โดยจัดพิมพ์หลักสูตรเผยแพร่ให้แก่สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดทุกแห่งแล้วเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น และอบรมวิทยากรแกนนำหลักสูตร ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้สอน และผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของภาครัฐและเอกชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นต้นแบบและ

ขยายผลต่อไป นอกจากนี้มีแผนจัดพิมพ์คู่มือการใช้หลักสูตร ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ

2) การเตรียมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 และกำหนดให้สถานศึกษาเริ่มใช้ในชั้น ป.1 ป.4 ม.1 และ ม.4 ในปีการศึกษา 2546 โดยจะนำไปใช้ครบทุกชั้นในปีการศึกษา 2548 ทั้งนี้ กรมวิชาการได้เตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควบคู่กันไป โดยเริ่มนำร่องการใช้หลักสูตรในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย จำนวน 2,182 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2545 เพื่อให้สถานศึกษาดังกล่าวเป็นตัวอย่างและต้นแบบแก่สถานศึกษาอื่น

ผลการติดตามในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนนำร่อง 182 โรง พบว่า ครูและผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ปัญหาที่พบ คือ ระยะเวลาเตรียมการจัดหลักสูตรสถานศึกษามีค่อนข้างน้อย สื่อเอกสารที่ได้รับมีไม่เพียงพอ ครูผู้สอนยังมีความกังวลใจว่าหลักสูตรที่ทำขึ้นมีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด และเกรงว่าการเริ่มใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2546 จะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าว กรมวิชาการได้นำมาแก้ไขและนำร่องการใช้ใน
ชั้น ป.2 ป.5 ม.2 และ ม.5 ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย-
ในปีการศึกษา 2546 เพื่อเตรียมให้สถานศึกษาทั่วประเทศใช้ในชั้น ป.2
ป.5 ม.2 และ ม.5 ในปีการศึกษา 2547

นอกจากนี้ กรมวิชาการดำเนินการร่วมกับ
หน่วยงานอื่นทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

(1) จัดพิมพ์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 เอกสารสาระการเรียนรู้รายปี รายภาคการศึกษา
ผังมโนทัศน์รายปีของสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มวิชา พร้อมตัวอย่าง-
หน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาทั่วประเทศได้ใช้
ในปีการศึกษา 2546

(2) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดสัดส่วนสาระ-
แกนกลาง ร้อยละ 70 ให้โรงเรียนพัฒนาเนื้อหาสาระในหลักสูตรที่-
สอดคล้องกับท้องถิ่น ร้อยละ 30 และกรมวิชาการจัดทำเอกสารผัง-
มโนทัศน์ และรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (70/30) เพื่อเป็นแนวทางให้-
โรงเรียนได้ เทียบเคียง ตรวจสอบ หรือปรับใช้ให้เหมาะสม

(3) พัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบแนว-
ทางการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาศักยภาพการสอนของครูเพื่อ
ให้มีความรู้และเทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัย

(4) ประสานความร่วมมือกับสภาคุณบัติคุณ-
ศึกษาศาสตร์และครูศาสตร์ของสถาบันผลิตครูทุกแห่ง เพื่อช่วยเหลือ-

ในการเป็นที่เล็งเห็นให้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีคุณภาพ

(5) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร-
ผ่านทางอินเทอร์เน็ต

จากกรณีศึกษาการปฏิบัติการเรียนรู้ของสถานศึกษา 26 แห่ง ใน 5 จังหวัด คือ เชียงราย ขอนแก่น ภูเก็ต ชลบุรี และราชบุรี ของนักวิจัย-จากสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยในพื้นที่ พบว่า โดยภาพรวมการจัดการศึกษาที่เห็นผลชัดเจน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจาก สถานศึกษาหลายแห่งดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นหลักสูตร แต่ยังมีครูจากสถานศึกษาหลายแห่งที่ไม่มั่นใจในการจัดทำหลักสูตรดังกล่าว

3) การจัดทำหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน

หลังการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีผลให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับหลักสูตร-แกนกลาง กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้ที่ไม่สามารถเข้ารับบริการจากสถานศึกษาในระบบได้ดังต่อไปนี้

(1) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนขั้นพื้นฐาน
ขณะนี้ อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษานอก

โรงเรียนให้เข้าสู่ระบบหรือตามเกณฑ์และมาตรฐานของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำเอกสารประกอบการใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนดังกล่าวเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ

(ปอ.) ขณะนี้อยู่ระหว่างการยกร่างหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพิจารณาจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับใหม่

(3)

หลักสูตรนอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ขณะนี้อยู่ระหว่างการยกร่างโครงสร้างหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และกรอบสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

4) การจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นกลุ่มที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ปัจจุบันยังไม่มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับกลุ่มบุคคลดังกล่าว ในปี 2546 กรมวิชาการ ได้ยกร่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้พิการทุกประเภทความพิการ โดยพิจารณาปรับ-

มาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้อยู่ในระดับที่ผู้พิการแต่ละประเภทสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งดำเนินการร่างเรียบร้อยแล้วแต่อยู่ระหว่างการปรับแก้ให้สมบูรณ์มากขึ้น และกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการฟื้นฟูสมรรถภาพและทักษะการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับผู้พิการประเภทออทิสติกและประเภทพิการทางสมอง

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับผู้พิการ ได้พัฒนาหลักสูตรภาษามือ หลักสูตรอักษรเบรลล์ และหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติกเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้สอนหรือผู้ดูแลนักเรียนพิการ สำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษได้จัดให้เรียนรวมในโรงเรียนทั่วไปหรือโรงเรียนที่จัดตามความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ โดยมีการเสริมกิจกรรมตามความสามารถพิเศษแต่ละด้านของผู้เรียนแต่ยังไม่ทั่วถึง

5) การจัดทำหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

การจัดทำหลักสูตรระดับ ปวช. โดยกรมอาชีวศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการดำเนินการปรับเปลี่ยนหลักสูตร ปวช. ใหม่ให้มีลักษณะอุปสงค์นำ (Demand driven) และเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based curriculum) มีการวิเคราะห์อาชีพอย่างจริงจังเพื่อกำหนดบทบาทและลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติให้เป็นรูปแบบของมาตรฐานรายวิชา โดยประกาศให้เริ่มใช้หลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2545 ระหว่างนี้ กรมอาชีวศึกษาได้

จัดทำมาตรฐานครูไว้เพื่อเป็นกรอบ (framework) ในการจัดทำแผนปฏิบัติการการอาชีวศึกษา และเร่งประสานขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการฝึกงานให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ กรมอาชีวศึกษายังมอบหมายให้สถาบันอาชีวศึกษาสร้างสาขางานขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่โดยดำเนินการร่วมกับสถานประกอบการตามที่เห็นสมควร

ปัญหาและอุปสรรค

1) สถานศึกษาส่วนมากขาดบุคลากรที่เข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทำให้สถานศึกษาหลายแห่งไม่มีความมั่นใจในการจัดทำหลักสูตร

2) ผู้บริหาร ครู พ่อแม่ผู้ปกครอง วิทยากร กรรมการสถานศึกษาและชุมชน มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นไม่ตรงกัน

1.1.2 กระบวนการเรียนการสอน

เป้าหมาย

1)

การส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กรมวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้-

ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

(1) กรมวิชาการกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งให้หนังสือแบบเรียนลดลง และให้จัดทำสื่อการเรียนการสอนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จากผลการนำร่องใช้หลักสูตรในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งยังไม่พร้อมและขาดความมั่นใจในการเขียนหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ไม่สามารถจัดทำสื่อและหนังสือเรียนของตนเอง กรมวิชาการจึงจัดทำตำราเรียนสำหรับผู้เรียน 5 กลุ่มสาระ คือ ภาษาไทย อังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และจัดทำหนังสือเรียนประจำชั้นเรียน คือ สุขศึกษา พลศึกษา ศิลปะ การงานและเทคโนโลยี โดยเน้นการทำกิจกรรม การทดลอง และการลงมือปฏิบัติ ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นที่เลี้ยงโดยส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เอง ซึ่งจะมีคู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับครูนำไปใช้เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอน (สานปฏิรูป ปีที่ 6 ฉบับที่ 60 เมษายน 2546)

(2) หน่วยงานต่าง ๆ ได้พัฒนาบุคลากรด้วยการอบรมในเรื่องต่าง ๆ เช่น จัดอบรมครูเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาศักยภาพการสอนของครูให้มีความรู้และเทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัยในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดทำคู่มือ เอกสารวิชาการให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาตนเอง

(3) ปรับมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับผู้พิการ 3 กลุ่ม คือ พิการทางสายตา พิการทางการได้ยิน พิการทางสมอง ให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเสริมกิจกรรมให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษแต่ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกความสามารถของเด็ก

(4) กรมอาชีวศึกษากำหนดให้สถาบันอาชีวศึกษาจัดระบบการเรียนรู้ในลักษณะสหวิทยาการ สร้างความแข็งแกร่งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

(5) ดำเนินงานโครงการนำร่องเพื่อเป็นต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้

ผลจากการประเมินเชิงคุณภาพของสถานศึกษา 250 แห่ง โดยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2546) พบว่า สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นสนับสนุนในเรื่องแหล่งเรียนรู้ ให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา การสอนแบบโครงงาน สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น และจากการสังเกตการเรียนการสอนใน 13 โรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนการสอนมากขึ้น ใช้รูปแบบการสอนแบบบูรณาการ โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เช่น การตรงต่อเวลา ความมีวินัย เข้าไว้ในแต่ละวิชา สอนแบบโครงงาน ให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์ ทำงานกลุ่ม พร้อมทั้งมีระบบในการทำงาน และสอนผ่านกิจกรรมเฉพาะ เช่น ธนาคารโรงเรียน สหกรณ์ โดยให้นักเรียนบริหาร

สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในปีการศึกษา 2545 (กรมวิชาการ, 2546) ที่พบว่านักเรียนชั้น ป.6 และ ม.3 มีผลสัมฤทธิ์โดยเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ ** ส่วนผลการวัดความถนัดทางการศึกษา (SAT) ของนักเรียนระดับชั้น ม.6 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษา ความสามารถทางการคิดคำนวณ ความสามารถเชิงวิเคราะห์ และความสามารถรวม 3 ด้าน ต่ำกว่าเกณฑ์** เช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรค

การอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษายังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง จนทำให้เกิดความสับสนต่อการปฏิบัติงาน

1.1.3 การประเมินผู้เรียนและการรับเข้าศึกษาต่อ

เป้าหมาย

- 1) การประเมินผู้เรียน
- 2) การรับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อ

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การประเมินผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผู้เรียนให้สถานศึกษาได้นำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำ

เอกสารต่าง ๆ เผยแพร่ให้แก่สถานศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ-
ประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งใช้เอกสารระเบียบแสดงผลการเรียนรู้-
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ปพ.1) เพื่อสื่อความ-
เข้าใจที่ตรงกันและส่งต่อกรณีเข้าศึกษาสถานศึกษาอื่น ซึ่งผลจากการ-
สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูจากโรงเรียน 13 แห่ง พบว่า ผู้บริหาร
และครูรับทราบ แต่ยังไม่ได้รับเอกสารไม่ครบถ้วน และครูยังไม่มีความ-
ชัดเจนเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลแนวใหม่เท่าที่ควร

2) การรับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อ

นโยบายการรับเข้าศึกษาต่อของกระทรวง-
ศึกษาธิการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความเป็นธรรมและความเสมอภาค-
ในการเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยกำหนด
สัดส่วนการรับแต่ละวิธีไว้ชัดเจน และกำหนดให้มีกระบวนการรับที่โปร่ง-
ใสและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ได้มีการระบุให้นำผลการประเมิน-
ของนักเรียนที่ผ่านมาเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาด้วย แต่ไม่ระบุ
การใช้ผลการประเมินดังกล่าวให้ชัดเจน

ส่วนสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
กำหนดให้สถานศึกษารับนักเรียนในเขตบริการตามความเหมาะสม
และสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (โรงเรียนเทศบาล-
และเมืองพัทยา) รับนักเรียนในเขตบริการทุกคน นอกจากนี้ สำนักงาน-
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำร่างนโยบายว่าด้วยการรับ-
นักเรียนชั้น ป.1 กำหนดให้ยกเลิกการคัดเลือกที่ใช้การสอบข้อเขียนที่
เน้นเนื้อหาวิชาการ หากมีผู้สมัครเกินจำนวนรับได้ การรับนักเรียนข้อ-
หนึ่งระบุว่าสถานศึกษาที่มีผู้สมัครมากกว่าจำนวนที่รับได้ ให้รับนักเรียน-

ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ทดสอบความพร้อม จับสลาก สัมภาษณ์-
เด็ก/ผู้ปกครอง แม่บ้านที่ผลงานเด็ก เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรค

ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการวัดและ-
ประเมินผู้เรียนแนวใหม่ยังไม่ชัดเจน

1.2 การปฏิรูปการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา

1.2.1 หลักสูตร

เป้าหมาย

- 1) การส่งเสริมและการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา
- 2) การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรอุดมศึกษา-
สาขาการศึกษาพิเศษ

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การส่งเสริมและการพัฒนาหลักสูตร- อุดมศึกษา

หน่วยงานจัดการศึกษาอุดมศึกษาส่งเสริม
ให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อพัฒนา-
บุคลากรในประเทศให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาประเทศ ทำให้สถาบัน-
อุดมศึกษาแต่ละแห่งมีการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน
มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพตรงกับความต้องการของตลาด
แรงงาน พร้อมทั้งจะเป็นผู้ประกอบการในสาขาอาชีพตามความต้องการ

ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรได้เองอย่างอิสระซึ่งผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งโดยหลักสูตรต้องมีโครงสร้างและมาตรฐานตามเกณฑ์ที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งได้พัฒนาหลักสูตรและผ่านความเห็นชอบจำนวนมากทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา ซึ่งบางหลักสูตรอยู่ระหว่างการดำเนินการ

การดำเนินงานส่งเสริมของแต่ละหน่วยงาน มีดังนี้

๓. ทบวงมหาวิทยาลัย ดำเนินการ

1) ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานและหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้มีมาตรฐานสากลและสามารถนำไปปฏิบัติได้ครอบคลุมหลักสูตรอุดมศึกษาทุกระดับ และเพื่อให้ได้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่มีมาตรฐานกลางและมีความยืดหยุ่น

2) ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิของบัณฑิตอุดมศึกษา เพื่อการยอมรับคุณวุฒิทั้งในและต่างประเทศ เชื่อมต่อการเทียบโอนระหว่างสถาบัน ซึ่งจะดำเนินการให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณ 2546

3) กำหนดให้มีกิจกรรมการจัดนิทรรศการ "ตลาดนัดหลักสูตรอุดมศึกษา" ทุก ๆ ปี เพื่อเผยแพร่ข้อมูลหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทั้งหลักสูตรภาษาไทย หลักสูตรภาษาอังกฤษ และหลักสูตรนานาชาติ

4) สร้างเครือข่ายสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวน 44 สาขา เพื่อนำศักยภาพความเชี่ยวชาญของนักวิจัยที่กระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศมารวมกัน

5) จัดทำและพัฒนาโปรแกรมฐานข้อมูลหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และได้จัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลหลักสูตรแก่ข้าราชการในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ปัจจุบัน ได้ให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและในกำกับ รวม 118 หลักสูตร เป็นหลักสูตรปริญญาเอก 18 หลักสูตร ปริญญาโท 45 หลักสูตร ปริญญาตรี 45 หลักสูตร และอื่น ๆ 9 หลักสูตร

๓ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ มีโครงการพัฒนาโปรแกรมวิชา เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 80 โปรแกรม

ปัจจุบัน มีหลักสูตรทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา ทั้งสิ้น 147 หลักสูตร ซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงทุก 5 ปี นอกจากนี้ มีการจัดทำหลักสูตรใหม่ในระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญาอีกจำนวน 14 หลักสูตร และมีการพัฒนาหลักสูตรปริญญาเอก หลักสูตรนานาชาติ โดยร่วมมือกับต่างประเทศ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

๓ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกอบด้วยหลักสูตรสาขาวิชาทางสายช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม

บริหารธุรกิจ (พณิชยกรรม) คหกรรม และศิลปกรรม

กรมอาชีวศึกษากำลังจัดทำหลักสูตรสาขาวิชาใหม่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแล้ว จะมีการประชุมปฏิบัติการต่อไป และหลักสูตรระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการ/สายเทคโนโลยีโดยความร่วมมือกับสมาคมวิชาชีพและกลุ่มอาชีพตามแนวคิดร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาซึ่งขณะนี้กำลังประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อรองรับการฝึกทักษะวิชาชีพให้แก่ผู้เรียน

2) การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรอุดมศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษ

สถาบันอุดมศึกษาได้ผลิตบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจและชำนาญการด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้พิการและผู้มีความต้องการพิเศษในหลายสถาบัน เช่น วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการใช้ภาษามือไทยและสาขาวิชาล่ามภาษามือไทย ระดับปริญญาตรี เปิดสอน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหุนหวกศึกษา ส่วนระดับปริญญาโท เปิดสอนสาขาวิชา งานบริการปรึกษาและแนะแนวในงานฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ ซึ่งในระดับประกาศนียบัตรและปริญญาโทเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เป็นคนพิการด้านร่างกายมีโอกาสเข้าศึกษาด้วย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดสอน

ระดับปริญญาโท 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเรียนรวม สาขาวิชา-
ปริญญาเล็ก สาขาวิชาการสอนผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และ-
สาขาวิชาการสอนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนระดับ-
ปริญญาเอก เปิดสอนสาขาวิชาการศึกษาศาพิเศษ

สถาบันราชภัฏอีก 6 แห่งที่เปิดหลักสูตรทาง-
ด้านการศึกษาพิเศษในระดับปริญญาตรี เพื่อผลิตบุคลากรด้านกา-
รศึกษาศาพิเศษเช่นกัน ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏ-
เชียงใหม่ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา และสถาบันราชภัฏสงขลา

จะเห็นว่าหลักสูตรที่เปิดสอนมี 2 ลักษณะ
คือ 1) เปิดสอนเพื่อผลิตบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษที่เอื้อต่อการ-
จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน ทางสมอง และ 2) เปิด
สอนให้ผู้มีความต้องการพิเศษเข้ารับการศึกษ ซึ่งลักษณะแรกมี
เปิดสอนหลายแห่ง แต่ลักษณะที่สองมี 1 แห่ง

ปัญหาและอุปสรรค

หลักสูตรที่จัดทำแยกเป็นรายวิชามากเกิน
จำเป็น มีความซ้ำซ้อน และมีจำนวนมากแต่ขาดความหลากหลาย
ขาดความยืดหยุ่น ไม่เป็นสากล และไม่เกิดการบูรณาการ

1.2.2 กระบวนการเรียนการสอน

เป้าหมาย

การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการติดตามการดำเนินงาน

การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษา มีการดำเนินการวิจัยและนำร่องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น

- ๓ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรม/จริยธรรม ดำเนินโครงการพัฒนาสหกิจศึกษา (Cooperative Education) และโครงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ โดยการจัดการศึกษาดูงานในต่างประเทศให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สมัครเข้าร่วมโครงการ

- ๓ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กำหนดให้จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งในระดับผู้เรียน ระดับห้องเรียน และระดับนอกห้องเรียน เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน (Active Learning) ปรับปรุงและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษาให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษา เป็นต้น

- ๓ กรมอาชีวศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการจัดการศึกษาแบบทวิภาคี เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทฤษฎีจากสถานศึกษาและได้ฝึกปฏิบัติจริงจากสถานการณ์จริงในสถานประกอบการ ซึ่งจะประสานกับสถานประกอบการให้เข้ามาร่วมโครงการให้มากขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

การสอนในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการสอนศาสตร์เฉพาะทาง ซึ่งเน้นเนื้อหาสาระของรายวิชานั้น ๆ ผู้สอนไม่ค่อยมีการบูรณาการความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อื่นๆ เข้าไปในรายวิชา

1.2.3 การปรับวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา

เป้าหมาย

- 1) การปรับวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
- 2) การจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การปรับวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธาน ร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยร่วมกันหารือเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการคัดเลือกและได้กำหนดหลักการและองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ให้เปลี่ยนวิธีการรับจากการใช้ผลการสอบวัดความรู้เป็นหลัก

เป็นการรับเข้าศึกษาโดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ นอกเหนือจากผลการสอบมากขึ้น โดยมอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณานำหนักคะแนนแต่ละองค์ประกอบ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ผลการพิจารณาองค์ประกอบและสัดส่วนในการคัดเลือก มี 3 ส่วน ดังนี้

1) ใช้ GPA ร้อยละ 5 และ PR ร้อยละ 5
2) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test) จาก 8 กลุ่มสาระ ที่เป็นการประเมินผลเพื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 40 ซึ่งจะมีหน่วยงานกลางรองรับการดำเนินการต่อไป

3) ผลการวัดความถนัดในการเรียนระดับอุดมศึกษาสาขาวิชานั้น ๆ ตามที่กลุ่มสาขาวิชากำหนด ร้อยละ 50 ทั้งนี้ แต่ละกลุ่มสาขาวิชาจะทดสอบได้ไม่เกิน 3 วิชา

ส่วนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือบันทึกกิจกรรมเพื่อส่วนรวม/สังคมกำหนดเป็นเงื่อนไขของการสมัครเข้าศึกษาในกลุ่มสาขาต่าง ๆ หรือนำมาใช้ประกอบการสอบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ หลักการและองค์ประกอบดังกล่าว ให้เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2549 ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 ได้นำผลการพิจารณาดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อเดือนกันยายน 2546 ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบในหลักการแต่-

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ-
ในปัจจุบัน) พิจารณาทบทวน เพราะองค์ประกอบ
ดังกล่าวยังคงเน้นการสอบแข่งขันทำให้เด็กเครียด ขณะนี้อยู่ระหว่าง
การทบทวน ซึ่งยังไม่มีความชัดเจน

2) การจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ

ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ
และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาอำนาจหน้าที่ของ-
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะตั้งเป็นองค์การมหาชน
ให้มีภาระงานครอบคลุมภารกิจของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ภารกิจของสำนักทดสอบกลาง ทบวง-
มหาวิทยาลัย รวมทั้งภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการกำหนด-
นโยบายการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา-
ที่กล่าวข้างต้นแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษารายละเอียดการรับ
บุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็น-
ประธานดำเนินการยกร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทาง-
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติองค์การ
มหาชน พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นองค์กรกลางในการดำเนินการเกี่ยวกับการ-
จัดระบบวิธีการทดสอบและพัฒนาเครื่องมือวัดมาตรฐานสำหรับการ-
ประเมินผลทางวิชาการและวิชาชีพและการทดสอบทางการศึกษา
ตลอดจนให้บริการสอบวัดความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ
ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนทุกระดับและประชาชนทั่วไป การพัฒนาบุคลากร-

ด้านการวัดและประเมินผล รวมถึงการเป็นศูนย์กลางความร่วมมือ
ด้านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ และระดับนานาชาติ ทั้งนี้
ทบวงมหาวิทยาลัยได้นำเสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ-
พิจารณา ซึ่งมีมติรับทราบร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และมี
ข้อเสนอแนะเป็นข้อสังเกตให้พิจารณาปรับแก้เป็นบางส่วน และให้
เร่งนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยเร็ว

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการปรับแก้
ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 อนุมัติ-
ในหลักการเกี่ยวกับร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทาง
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา
เมื่อเดือนกันยายน 2546 และมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกา-
ดังกล่าว และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา-
ก่อนดำเนินการต่อไปได้

ปัญหาและอุปสรรค

ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปไปยังไม่มีความ-
ชัดเจนเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อใน-
สถาบันอุดมศึกษาและยังไม่มั่นใจเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2. การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีการ
ดำเนินงานในประเด็นหลัก 5 ประเด็น คือ

1) การปฏิรูปการผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทาง

การศึกษา

- 2) การปฏิรูปสถาบันผลิตครู
- 3) การพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
- 4) การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและการควบคุมการประกอบวิชาชีพ
- 5) การปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล

2.1 การปฏิรูปการผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

เป้าหมาย

- 1) การกำหนดนโยบายและแผนการผลิตและพัฒนาครู
  - 2) การผลิตครูแนวใหม่หลักสูตร 5 ปี
  - 3) การผลิตครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา
- ผลการติดตามการดำเนินงาน

1)

การกำหนดนโยบายและแผนการผลิตและพัฒนาครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู โดยได้เสนอยุทธศาสตร์การผลิตครูแนวใหม่ ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบในเดือนมิถุนายน 2546 และให้นำเสนอไปยังคณะกรรมการกถันกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีครั้งที่ 4

เพื่อพิจารณาร่วมกับแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษา (พ.ศ. 2545-2549) ของกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สภาคณบดีคณาจารย์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทยและสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ได้จัดทำโครงการพัฒนานโยบายและจัดทำแผนปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้จัดทำรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแผนการปฏิรูปการผลิตและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดทำนโยบายและแผนรวมทั้งข้อเสนอยุทธศาสตร์ดังกล่าว เพื่อเป็นการรองรับว่าสามารถนำไปปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวได้

2) การผลิตครูแนวใหม่หลักสูตร 5 ปี การพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูแนวใหม่ (5 ปี) ทางสถาบันผลิตครูทั้งส่วนของสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อยู่ในระหว่างการเตรียมการเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณา โดยมีเป้าหมายให้แล้วเสร็จทันกับการรับนักศึกษาครู ปีการศึกษา 2547

ในการผลิตครูแนวใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ พร้อมทั้งอนุมัติงบประมาณตามแผน 3 ปี (2547-2549) ในวงเงิน 1,237.5 ล้านบาท แลงบผูกพันอีก 5 ปี (2550-2554) ในวงเงิน 2,887.5 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 4,125 ล้านบาท เพื่อผลิตครู-

การศึกษาระดับพื้นฐานใน 8 สาขาวิชา จำนวน 7,500 รุ่น และจัดสรร-
อัตราเพื่อบรรจุนักศึกษาที่สำเร็จเข้าปฏิบัติในสถานศึกษา นักศึกษา
จะได้รับทุนตลอดหลักสูตรปีละ 80,000 บาท

นอกจากนี้ ยังมีการเตรียมในเรื่องของการจัดสรร-
โควตาการผลิตระหว่างสถาบันผลิตครู กล่าวคือ มหาวิทยาลัย 12
แห่ง ได้โควตาการผลิต 830 คน และสถาบันราชภัฏ 38 แห่ง ได้
โควตา 1,670 คน และมีการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษา เกณฑ์-
และขั้นตอนการคัดเลือกนักศึกษาครูเพื่อรับทุนการศึกษา ผลการ-
ดำเนินงานจึงจัดอยู่ในเกณฑ์ที่ก้าวหน้ามาก เนื่องจากสามารถนำไป-
สู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมาย

3) การผลิตครู

ผู้บริหาร

และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายการผลิต-
ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี ซึ่งตามกรอบแผนยุทธศาสตร์ฯ
ได้กำหนดให้ปี 2546 มีการผลิตครูระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตจำนวน
10,000 คน และระดับปริญญาโททางการสอนจำนวน 1,500 คน ส่วน-
ผู้บริหารมีเป้าหมายผลิตผู้บริหารระดับประกาศนียบัตร จำนวน 5,000
คน และระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา 3,000 คน
ทั้งนี้สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ได้จัดทำโครงการผลิตครูและผู้-
บริหารในระดับสูงกว่าปริญญาตรีเสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรอง-
เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 4 แล้วในเดือนกรกฎาคม 2546 ซึ่ง-
ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการพร้อมเสนอแนะให้ปรับปรุง-
แก้ไขแล้วนำมาเสนอคณะกรรมการดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

และสำนักงานสถาบันราชภัฏ ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว
อยู่ในระหว่างเตรียมการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

อย่างไรก็ตามในปี 2546 ยังคงมีการผลิตครูและ
ผู้บริหารระดับดังกล่าวตามแผนปกติ แต่เป้าหมายการผลิตมีจำนวน
ไม่มาก

ปัญหาและอุปสรรค

1) การพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูแนวใหม่ (5 ปี)
ของสถาบันผลิตครูมหาวิทยาลัยต่างๆ ยังมีลักษณะพัฒนาแบบแยกส่วน
ถึงแม้ว่าจะมีการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้
เนื้อหาสาระของหลักสูตรยังคงมีความแตกต่าง ซึ่งจะ
เห็นได้ว่าสถาบันผลิตครูยังขาดเอกภาพในด้านนโยบาย แผน และ-
มาตรฐานการผลิต

2) การผลิตครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา-
ตามแผนยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายการผลิตเป็นจำนวนมาก อาจมีปัญหา
ในด้านคณาจารย์ผู้สอน ซึ่งสถาบันผลิตครู มีปัญหาการขาดแคลนอยู่-
แล้วในปัจจุบัน

2.2 การปฏิรูปสถาบันผลิตครู

เป้าหมาย

- 1) การปฏิรูปคุณภาพคณาจารย์ในสถาบันผลิตครู
- 2) การวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับความเป็นเลิศทาง-
ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์
- 3) การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานและประสาน-

คุณภาพสถาบันผลิตครู

1. ผลการติดตามการดำเนินงาน

1)

การปฏิรูปคุณภาพคณาจารย์ในสถาบันผลิตครู คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ในวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมของสถาบันราชภัฏที่จะเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัย ซึ่งในปี 2547 สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ได้รับจัดสรรงบประมาณ 179.5 ล้านบาทแล้ว ส่วนงบประมาณปี 2548-2553 ที่จะขอรับการสนับสนุนต่อไปเห็นควรให้นำไปรวมกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันศึกษาอื่น ๆ ด้วยทั้งระบบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมอบให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติรับไปดำเนินการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

2) การวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับความเป็นเลิศทางครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มีการดำเนินโครงการ 2 โครงการ คือ

(1) โครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย สถาบันราชภัฏ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากบพัฒนาวิชาชีพครูให้สถาบันละ 50,000 บาท และได้ดำเนินการทดลองในโรงเรียน 5 แห่ง ของจังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการทดลอง และสถาบันราชภัฏ 31 แห่ง ได้ดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาแบบมีส่วนร่วมอย่างน้อยแห่งละ 1

โรงเรียน

(2) **โครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา-
ประสิทธิภาพการเรียนรู้** โครงการดังกล่าวมีการกำหนดแนวทาง
การดำเนินงาน แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ สำหรับ
ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการดีเด่นยังมีน้อย จำนวนผลงาน
ดีเด่นที่ได้รับรางวัลชมเชยของกระทรวงศึกษาธิการมี 3 เรื่อง ส่วน
จำนวนคณาจารย์สถาบันราชภัฏที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีวิทยฐานะสูง
ขึ้น ในปี 2546 มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ 36 รายและรอง-
ศาสตราจารย์ 12 ราย

3) **การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานและ-
ประกันคุณภาพสถาบันผลิตครู** โครงการในแผนการปฏิรูปโครง-
สร้างการบริหารงานไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณทั้ง 3 โครงการ
ได้แก่ โครงการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานคณะครุศาสตร์/
ศึกษาศาสตร์ โครงการวางระบบมาตรฐานการผลิตครูและการประกัน-
คุณภาพการผลิตครู และโครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนา-
วิชาชีพครู ซึ่ง 2 โครงการแรกมีการกำหนดแนวทางและแต่งตั้ง
คณะทำงาน สำหรับโครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนา-
วิชาชีพครู มีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการจัดตั้ง-
โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู และประกาศกำหนดโรงเรียนร่วมพัฒนา-
วิชาชีพของสถาบันราชภัฏจำนวนรวม 133 แห่ง เพื่อเป็น
แหล่งฝึกปฏิบัติการสอน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร 5 ปี พร้อมทั้ง
จัดทำคู่มือการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรค

ขาดงบประมาณสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับความเป็นเลิศของครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงาน รวมทั้งประกันคุณภาพสถาบันผลิตครู

2.3 การพัฒนาและส่งเสริมครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

เป้าหมาย

1) การจัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

2) การกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

3) การพัฒนาครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

4) การยกย่องครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การจัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คุณจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ในเดือนมิถุนายน 2546 ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการรับประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติไปพิจารณา ทั้งนี้ให้สร้างพระราชกฤษฎีกาให้สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาไปพลางก่อนในระหว่างรอดผลการพิจารณาเรื่องนี้ ประเด็นที่ควรพิจารณาทบทวนมี 3 ประเด็น คือ

- 1) ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสถาบันฯ ควรสอดคล้องกับโครงสร้างขององค์กรทางการศึกษาอื่น โดยมุ่งไปในงานพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาโดยตรง และให้มีทางเลือกอื่นในการให้หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ด้านการอบรมแทน
- 2) ความเหมาะสมของการจัดตั้งกองทุน ที่มาของเงินกองทุน การบริหารจัดการ ประมาณการค่าใช้จ่ายของกองทุน และภาระที่รัฐต้องให้การสนับสนุน และ
- 3) หากมีการตั้งสถาบันใหม่ควรยุบเลิกสถาบันผู้บริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยเร็วเพื่อมิให้มีความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณ ทั้ง 3 ประเด็นนี้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่พยายามจำกัดการตั้งกองทุนขึ้นใหม่ ลดความซ้ำซ้อนของหน่วยงานและความสอดคล้องสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานระหว่างองค์กรตามโครงสร้างใหม่

2) การกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาคู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และข้อเสนอ ยุทธศาสตร์ การผลิต และพัฒนาครู ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2546 โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้แยกระหว่างสายบริหารและสายวิชาการ(ครูผู้สอน) และในมาตรการเร่งรัดให้จัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู ศึกษานิเทศก์

และบุคลากรทางการศึกษานั้นให้ทำความชัดเจนในเรื่องความเชื่อมโยง-
ประสานเครือข่ายการฝึกอบรม โดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐาน และการส่งเสริมให้ครูช่วยเพื่อนครู

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยและพัฒนาที่สนับสนุนการจัด
ทำนโยบายดังกล่าว 5 โครงการ ซึ่งผลการดำเนินงานอยู่ในระหว่าง-
การสังเคราะห์ข้อมูล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ-
ได้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Teacher Training) ซึ่งมีการ-
วิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมต่าง ๆ 10 รูปแบบ โดยอยู่ใน-
ระหว่างการสังเคราะห์ข้อมูลเช่นเดียวกัน

3) การพัฒนาครู

คณาจารย์

และบุคลากรทางการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครู คณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา แบ่งเป็น 2 โปรแกรม คือ โปรแกรมการ
เตรียมความพร้อมเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษา มี 2 หลักสูตร คือ
หลักสูตรเตรียมความพร้อมของ สปศ. และหลักสูตรปลูกจิตสำนึก ปรับ-
กระบวนการทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้นำไปใช้ในการ
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว โปรแกรม-
ที่สองคือ โปรแกรมสร้างความเข้มแข็งในวิชาการและวิชาชีพ มี 2
หลักสูตร คือ หลักสูตรพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสำนัก-
งาน ก.ค. ได้จัดทำและประกาศใช้เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2545
ปัจจุบันสำนักงานสภานโยบายและสำนักงาน ก.ค. ได้ร่วมกัน-

จัดทำชุดฝึกอบรมคู่มือ สื่อการอบรมตามหลักสูตร เพื่อมอบให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้ต่อไป

อีกหลักสูตรหนึ่ง คือ หลักสูตรเฉพาะทางซึ่งเป็นหลักสูตรเชิงลึก ประกอบด้วย 14 หลักสูตร สำหรับหลักสูตรที่พัฒนาและเป็นมาตรฐานระดับกระทรวง มี 5 หลักสูตร คือ การจัดทำ/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กรมวิชาการรับผิดชอบ) หลักสูตรการพัฒนากิจกรรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระและพระพุทธศาสนา (กรมวิชาการและคณะกรรมการประสานการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษารับผิดชอบ) หลักสูตรการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ วินัย คุณธรรม และจริยธรรม (คุรุสภารับผิดชอบ) และหลักสูตรการพัฒนาเข้าสู่ตำแหน่งใหม่/ครูบรรจุใหม่ (สำนักงาน ก.ค. รับผิดชอบ) หลักสูตรการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (สป.ศส. รับผิดชอบ) หน่วยงานผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการพัฒนาแล้ว บางหลักสูตรมีการปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ส่วนอีก 9 หลักสูตร หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบ ได้แก่ หลักสูตรการวิจัยในชั้นเรียน (สพข. และกรมสามัญศึกษา) หลักสูตรการวัดและประเมินผลผู้เรียน (กศน.) หลักสูตรการพัฒนาด้านไอที (กศน.) หลักสูตรการแนะแนวและให้คำปรึกษา (กรมวิชาการ) หลักสูตรการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (สพข. และกรมสามัญศึกษา) หลักสูตรการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีวุฒิปริญญาตรี (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ) หลักสูตรการ-

พัฒนาครูในสาขาขาดแคลน หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการแล้ว หากหน่วยงานต้นสังกัดครูต้องการจะนำหลักสูตรดังกล่าวไปใช้ก็ประสานกับหน่วยงานเจ้าภาพได้

๓ การดำเนินงานพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า กรมต่าง ๆ ได้พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรเตรียมความพร้อมของ สปศ. และหลักสูตรปลูกจิตสำนึก ปรับกระบวนทัศน์ และหลักสูตรสถานศึกษาเรียบร้อยแล้ว โดยพัฒนาวิทยากรหลักสูตร 7,618 คน และไปขยายผลครู และผู้บริหาร 469,069 คน เพื่อให้ทันใช้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2546 และในเดือนมิถุนายน เริ่มพัฒนาครูและผู้บริหารตามหลักสูตรการพัฒนาครูและผู้บริหารทางการศึกษาให้มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 15,000 คน ที่ได้ลงทะเบียนไว้ แบ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรี 12,000 คน และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต 3,000 คน และในปีงบประมาณ 2547 เพิ่มหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตอีก 3,000 คน ส่วนหลักสูตรเฉพาะทางอื่น ๆ พบว่า กรมต่าง ๆ มีการพัฒนาบุคลากรตามความจำเป็น ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และหลักสูตรการพัฒนาครูในสาขาขาดแคลน เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ฯลฯ

๓ การติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนิน

โครงการพัฒนาระบบบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชน และผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการประเมินผลภาพรวม สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญา ได้ทำโครงการประเมินผลการพัฒนาครู-และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะประเมินเฉพาะครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด สปช. กรมสามัญศึกษา และ สช. ปัจจุบันได้ดำเนินการทดลองเครื่องมือการประเมินเรียบร้อยแล้ว ส่วนการประเมินเชิงคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการประเมินผลการพัฒนาครูเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ : สมรรถภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการทดลองเครื่องมือ การประเมิน

4) การยกย่องครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานดีเด่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินโครงการวิจัยนำร่อง 3 โครงการ ตั้งแต่ปี 2541 มาถึง ปี 2545 ได้แก่ โครงการครูแห่งชาติ โครงการครูต้นแบบ และโครงการครูภูมิปัญญาไทย ซึ่งได้ยกย่องและประกาศเกียรติคุณครูแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2541-2545 รวม 26 คน ครูต้นแบบรวม 586 คน และครูภูมิปัญญาไทย 2 รุ่น รวม 86 คน สำหรับการดำเนินโครงการในปี 2546 กำลังดำเนินการเพื่อที่จะประกาศผลการคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย จำนวน 71 คน ส่วนโครงการครูต้นแบบและโครงการครูแห่งชาติ สกศ. ได้ยุติโครงการนำร่องแล้ว ส่วนในระดับปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการโดย สปช. ได้มีการคัดเลือกบุคลากรต้นแบบปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อรับรางวัลครูเกียรติยศ (Teacher Awards) ในปี 2544 มีบุคลากรต้น-

แบบรับรองวุฒิจำนวน 1,281 คน และปี 2545 จำนวน 4,166 คน และกรมต่าง ๆ ได้มีการยกย่องครูแกนนำ ครูต้นแบบ และครูเครือข่าย เป็นจำนวนมาก เช่น กรมสามัญศึกษา มีครูแกนนำ จำนวน 36,952 คน ครูต้นแบบ 3,394 คน และครูเครือข่าย 53,812 คน สข. มีครูต้นแบบ จำนวน 9,715 คน

ปัญหาและอุปสรรค

งบประมาณที่ใช้สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร และการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ไม่เพียงพอหรือไม่ได้รับการจัดสรร ทำให้การพัฒนาต้องล่าช้า และมีปัญหาในการบริหารจัดการและคุณภาพของการฝึกอบรม

2.4 การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและการควบคุมการประกอบวิชาชีพ

เป้าหมาย

- 1) การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู
- 2) การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ
- 3) การควบคุมการประกอบวิชาชีพ

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู มีการประกาศร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2546 ทำให้มีองค์กรใหม่ 2 องค์กร คือ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้มีการเตรียมการจัดตั้งคณะกรรมการคุรุสภา จำนวน 39 คน และ-

คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 23 คน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้เสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาจำนวน 15 คน เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว โดยมีประกาศรับสมัครกรรมการทั้ง 2 คณะ ในเดือนสิงหาคม 2546 ปัจจุบันสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิได้แล้ว อยู่ในระหว่างการสรรหาผู้แทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ คาดว่าจะแต่งตั้งคณะกรรมการทั้ง 2 คณะแล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2546 รวมทั้งได้เตรียมการสรรหาเลขาธิการคุรุสภาและเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการภายใน 30 วัน นับตั้งแต่มีคณะกรรมการ 2 คณะดังกล่าว คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพก็เป็นอีกชุดหนึ่งที่จะต้องแต่งตั้งภายหลังที่มีคณะกรรมการคุรุสภา นอกจากนี้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ให้สอดคล้องกับภารกิจของคุรุสภาตามที่กฎหมายกำหนด โดยการออกระเบียบคุรุสภาว่าด้วยการทดลองรูปแบบการบริหารในสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2545 และมีการจัดบุคลากรเพื่อปฏิบัติตามการทดลองรูปแบบการบริหาร

2) การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ คุรุสภาได้แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... เพื่อทำหน้าที่กำหนดแนวทางการเตรียม-

การตามภารกิจของคุรุสภา คณะกรรมการฯ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเป็น 4 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานวิชาชีพ ด้านใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ด้านพัฒนาวิชาชีพ และด้านส่งเสริมยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพ ผลการดำเนินงานได้มีการยกร่างสาระสำคัญของการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน จัดประชุมปฏิบัติการและสัมมนา รวม 3 ครั้ง จัดทำข้อสรุปทั้ง 4 ด้าน เสนอคณะกรรมการเพื่อจัดทำร่างข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูหรือข้อบังคับคุรุสภาต่อไป ในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานวิชาชีพ ด้านพัฒนาวิชาชีพครู และด้านส่งเสริม ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการและเตรียมการเสนอคณะกรรมการคุรุสภาต่อไป

3) การควบคุมการประกอบวิชาชีพ คุรุสภาได้จัดทำร่างสาระสำคัญของข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออก การกำหนดอายุ การต่ออายุ การขอรับและการออกใบแทนใบอนุญาต โดยมีการกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิ์ ผู้ขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพควบคุมหรือขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และข้อบังคับเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พร้อมทั้งได้จัดให้มีการประชุมเสวนาเรื่องไขข้อข้องใจ : โครงสร้างใหม่และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในเดือนกันยายน 2546 เพื่ออภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำไปปรับปรุงข้อบังคับของคุรุสภา

2.5 การปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล

เป้าหมาย

- 1) การจัดทำกฎหมายปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล
- 2) การจัดทำบัญชีเงินเดือนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 3) การเตรียมการปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่โครงสร้างใหม่

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1)

การจัดทำกฎหมายปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล มีการร่างกฎหมาย 2 ฉบับ สรุปได้ว่า ร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. .... อยู่ในระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว และที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ได้หารือถึงร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว ซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับการต่ออายุเกษียณของอาจารย์สายผู้สอนที่มีความขาดแคลนและขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเข้าทดแทน จึงต้องขยายการเกษียณอายุราชการออกไปจาก 60 ปี เป็น 65 ปี โดยหาก พ.ร.บ. มีผลบังคับใช้ จะมีผลย้อนหลังไปถึงผู้เกษียณปี 2546 และอาจารย์จนถึงปี 2545 ด้วย จึงเห็นควรให้มหาวิทยาลัยเร่งสำรวจจำนวนผู้เกษียณที่ต้องการกลับเข้ามาทำงานและร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนดหลักเกณฑ์กลางในการรับผู้เกษียณอายุ และร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... อยู่ในระหว่างการเสนอโปรดเกล้าเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

2) การจัดทำบัญชีเงินเดือนข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการพิจารณาบัญชีเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีนายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับบัญชีเงินเดือนเงินวิทยฐานะ และเงินค่าตอบแทน ซึ่งได้นำไปพิจารณาแนบท้ายร่าง พ.ร.บ. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... โดยคณะกรรมการร่วมแก้ไขร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ได้นำร่างบัญชีเงินเดือนของแต่ละหน่วยงานมาพิจารณาร่วมกัน ทั้งฉบับของคณะทำงานพิจารณาบัญชีเงินเดือนฯ ฉบับของกรรมาธิการวิสามัญฯ และของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ผลการพิจารณาของวุฒิสภาได้ลงมติเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ฉบับของกรรมาธิการร่วมฯ ในวันที่ 12 กันยายน 2546 ส่วนสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติดี้นัยร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูฯ ที่ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งไม่มีบัญชีเงินเดือนแนบท้ายในวันที่ 19 กันยายน 2546 และอยู่ระหว่างการเสนอโปรดเกล้า เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และทันทีที่มีการประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาแล้ว กระทรวงศึกษาธิการจะนำร่างพระราชกฤษฎีกาการเทียบให้ข้าราชการครูซึ่งได้รับเงินประจำตำแหน่งอยู่เดิมให้เป็นเงินวิทยฐานะตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน และเงินประจำตำแหน่งที่ได้ยกวางไว้มาประกาศใช้ทันทีเพื่อไม่ให้ครูเสียสิทธิที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง

สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 โดยนำบัญญัติข้าราชการพลเรือนมาปรับให้สอดคล้องกับวิถีสถาณะที่กำหนดไว้ในร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. และเพื่อให้บุคลากรสายการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาได้รับเงินเดือนที่ใกล้เคียงกัน

3) การเตรียมการปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่โครงสร้างใหม่

(1) การตั้งคณะกรรมการรองรับร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) มีมติเห็นชอบตามที่สำนักงาน ก.ค. เสนอตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 8 ด้าน ได้แก่

- ด้านเสริมสร้างประสิทธิภาพกลไกการบริหารงานบุคคล
- ด้านการกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครู
- ด้านการให้ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการครู
- ด้านการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูฯ
- ด้านการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูฯ

- ด้านการกำหนดค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ของข้าราชการครู
- ด้านวินัย การรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัยการอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และการออกราชการ
- ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาข้าราชการครูฯ

ผลการดำเนินงานจากการประชุมคณะทำงานด้านต่าง ๆ ได้มีการพิจารณากรอบและแนวทางการดำเนินงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว พร้อมที่จะดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ตามโครงสร้างใหม่เมื่อร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ได้ประกาศใช้แล้วได้ทันที ทั้งนี้ โดยมีการเตรียมการใน 3 ประเด็น คือ 1) การออกพระราชกฤษฎีกาเทียบให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้รับเงินประจำตำแหน่งอยู่เดิม และเป็นสิทธิติดตามตัวให้ได้รับเงินวิทยฐานะเมื่อเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ โดยไม่ต้องรอกฎหมายใหม่ 2) การออกกฎ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จำเป็นเร่งด่วน เช่น กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่เป็นการถาวรตามกฎหมาย หรือ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วย-

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งจะมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาและนำเสนอคณะรัฐมนตรี โดยเร็ว และไม่ต้องเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 ก่อนเพื่อความรวดเร็ว

(2) การปรับเกณฑ์ประเมินผลงาน ที่ประชุมคณะอนุกรรมการข้าราชการครู (อ.ก.ค) เกี่ยวกับระบบราชการ ได้มีมติให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การพิจารณาผลงานทางวิชาการตามหลักเกณฑ์คุณภาพ รวมทั้งชื่อคณะกรรมการตรวจผลงาน และชื่อเรียกวิทยฐานะให้สอดคล้องกับกฎหมายที่จะออกใหม่ โดยจะเสนอต่อที่ประชุม ก.ค. ต่อไป

3. การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

การติดตามผลการปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ในครั้งนี้ จะพิจารณาโดยจำแนกเป็น 5 ประเด็นหลัก ดังนี้

3.1 การจัดสรรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบเครือข่าย วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

เป้าหมาย

1) การกระจายโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

2) การกระจายโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายไปยังสถานศึกษา

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1)

การกระจายโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

(1) ระดับประถมศึกษา สถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบัน มีไฟฟ้า ประมาณ ร้อยละ 97 และมีโทรศัพท์ประมาณร้อยละ 56 อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีเป้าหมายให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 เข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ภายในปี 2547 ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้เร่งรัดดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่วน สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีไฟฟ้าและโทรศัพท์แล้ว ทุกแห่ง

(2) ระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ ตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินการให้สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีไฟฟ้า และโทรศัพท์ครบทุกแห่งภายในปี 2546 ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการเสร็จ- เรียบร้อยตามเป้าหมาย ส่วนสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มี- ไฟฟ้าและโทรศัพท์แล้วทุกแห่ง

(3) ระดับอุดมศึกษา สถานศึกษามีไฟฟ้าและ- โทรศัพท์แล้วทุกแห่ง

2) การกระจายโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและการ- สื่อสาร รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายไปยังสถานศึกษา

(1) การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่สถาน

ศึกษา ปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน คิดเป็นสัดส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียนตามระดับการศึกษาดังนี้คือ ระดับประถมศึกษา 1:120 ระดับมัธยมศึกษา 1:53 และระดับอาชีวศึกษา 1:19 ในขณะที่ปี 2545 ระดับประถมศึกษามีสัดส่วน 1:114 ระดับมัธยมศึกษา 1:41 และระดับอาชีวศึกษามี 1:26 แสดงให้เห็นว่า มีเพียงระดับอาชีวศึกษาเท่านั้น ที่มีสัดส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียนสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดำเนินโครงการปลูกต้นกล้าปัญญาเด็กไทย และโครงการส่งเสริมเด็กไทยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รับผิดชอบคอมพิวเตอร์ใช้แล้วไม่ต่ำกว่า 10,000 เครื่อง และได้มอบหมายให้วิทยาลัยเทคนิคทุกแห่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นศูนย์ซ่อมบำรุงเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ให้แก่สถานศึกษา นอกจากนี้ยังได้ดำเนินโครงการเพื่อนเด็กยูนิเซฟ ซึ่งได้รับมอบคอมพิวเตอร์จำนวน 207 เครื่อง

ส่วนสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคอมพิวเตอร์ครบทุกแห่ง โดยการเข้าทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

(2) **การเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศ** กระทรวงศึกษาธิการ ได้ขยายเครือข่ายเชื่อมโยงไปยังสถานศึกษาทุกระดับไม่ต่ำกว่า 8,648 แห่ง โดยความร่วมมือของเนคเทค และในปลายปีงบประมาณ 2545 ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงเทคโนโลยี-

สารสนเทศและการสื่อสารให้สถานศึกษาทุกสังกัดสามารถเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้ เพิ่มขึ้นเป็น 14,157 แห่ง ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายในแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา สามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เกือบทุกแห่งแล้ว สำหรับสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้แล้วทุกแห่ง

(3) การพัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาแห่งชาติ (EdNet) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยได้ขยายเครือข่าย UniNet ซึ่งเป็นเครือข่ายสารสนเทศความเร็วสูง (Information Superhighway) เพื่อรองรับการใช้งานของสมาชิกที่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สามารถเชื่อมโยงเครือข่าย EdNet ได้ร้อยละ 56 และระดับมัธยมศึกษาเชื่อมโยงได้ ร้อยละ 100 นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาสังกัดต่างๆ โดยผลการดำเนินงานถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการเชื่อมต่อได้ทั้งสิ้น 145 แห่ง นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาระบบห้องเรียนทางไกล 4 แห่ง รวมจำนวนห้องเรียนทางไกลทั้งสิ้น 38 แห่ง และระบบควบคุมการประชุมหลายจุด (MCU) จำนวน 4 ระบบ ส่วนเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (SchoolNet) นั้น ปัจจุบันมีสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 4,718 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 94 ของเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ 5,000 โรงเรียน

สำหรับระบบทางไกลผ่านดาวเทียมนั้น มูลนิธิ- การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการจัดการ- ศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งขณะนี้ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้รับการติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณแล้วทุกแห่ง ส่วนระดับประถม- ศึกษา ได้มีการติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไปบ้างแล้ว

ปัญหาและอุปสรรค

การจัดซื้อจัดหาคอมพิวเตอร์ วัสดุอุปกรณ์ และการเชื่อม- โยงเครือข่าย ประสบปัญหาความล่าช้าจากการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ทำให้การดำเนินงานล่าช้า ไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา

3.2 การส่งเสริมการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่ง พิมพ์ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

เป้าหมาย

1) การส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและพัฒนาแบบ เรียน สื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างเสรีและเป็น ธรรม

2) การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีและใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอน

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและพัฒนาแบบ เรียน สื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างเสรีและเป็น ธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้นโยบายการผลิต พัฒนา- และใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2545 ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกประเภท ทุกสาระการเรียนรู้ และทุกช่วงชั้น โดยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันผลิตอย่างเสรีและเป็นธรรม

สำหรับการผลิตสื่อการเรียนรู้ของเอกชนนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้เปิดโอกาสให้สำนักพิมพ์เอกชนผลิตสื่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น และทุกชั้นปี โดยให้เอกชนมีระบบประกันคุณภาพสื่อการเรียนรู้ คือมีผู้ตรวจและบรรณาธิการ ตรวจสอบคุณภาพก่อนส่งให้กระทรวงศึกษาธิการ ตรวจสอบประเมินคุณภาพทางวิชาการและราคาจำหน่าย สำหรับสื่อที่กระทรวงศึกษาธิการ รับประเมิน ได้แก่ หนังสือเรียน คู่มือครู ชุดการเรียนการสอน แบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ โดยได้แบ่งการตรวจประเมินคุณภาพออกเป็น 2 รูปแบบคือ (1) การตรวจก่อนการจัดจำหน่าย ประกอบด้วย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (2) การตรวจหลังจัดจำหน่าย ประกอบด้วย 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2546 กระทรวงศึกษาธิการ ยังได้อนุมัติให้ยกเว้นการประทับตราปก และการเรียกเก็บค่าประทับตราปกร้อยละ 3 เฉพาะการจัดจำหน่ายสื่อการเรียนรู้ของเอกชน ในชั้น ป.1 ป.4 ม.1 และ ม.4

สำหรับผลการดำเนินงานคือ มีสำนักพิมพ์เอกชน 11 แห่ง ส่งสื่อฯ เข้ารับการตรวจประเมินก่อนจัดจำหน่าย 218 รายการ ส่วนสื่อที่ส่งเข้ารับการตรวจประเมินหลังจัดจำหน่าย มีทั้งสิ้น 110 รายการ

2) การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามี และใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ ดำเนินการ พัฒนา สื่อ ประเภท เว็บไซต์ ให้เป็นศูนย์รวมข่าวสารข้อมูล แหล่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 1,500 เว็บไซต์ และในจำนวนนี้ 700 เว็บไซต์ เป็นของสถานศึกษา โดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการ SchoolNet รวมทั้งได้พัฒนา หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งขณะนี้ไม่มีต่ำกว่า 300 เล่ม นอกจากนี้ ยังมีการจัดประกวดสื่อ ซึ่งจะได้สื่อต้นแบบทุกปี ปีละไม่ต่ำกว่า 100 ชุด/วิชา และได้มีการพัฒนาชุดวิชาสำหรับการเรียนการสอนไม่ต่ำกว่า 300 ชุด/วิชา มีศูนย์รวมสื่อไม่ต่ำกว่า 10 ศูนย์ และได้เร่งรัดให้สถานศึกษา ครู นักเรียน นำสื่อที่ได้พัฒนาไว้เดิม มาปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมเนื้อหา และเทคนิค ด้านเสียง ภาพ ความเคลื่อนไหวในตัวสื่อ เพื่อให้สื่อมีความน่าสนใจมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมของสถานศึกษา 24 แห่ง พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียนการสอน ซึ่ง ได้แก่ พัฒนาชุดวิชา-

จำนวน 3 ชุด พัฒนาระบบบริหารการเรียน พัฒนาเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้อันร่วมกันใน 24 กลุ่มวิชา จำนวน 2,400 เรื่อง

สำหรับหน่วยงานในสังกัดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามี และใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอนเช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรค

จำนวนเอกชนที่ส่งสื่อฯ เข้ารับการตรวจประเมิน ยังมีน้อย เนื่องจากการดำเนินงานยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนเข้าสู่โครงสร้างใหม่ ทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

3.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้

เป้าหมาย

- 1) การใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้
- 2)

การใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้

3) การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้
จากรายงานสำรวจสถานภาพความพร้อมในการใช้งานคอมพิวเตอร์-

และระบบอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ โดย ดร.ครรรชิต มาลัยวงศ์ และคณะ (2544) และรายงานสำรวจ สถานภาพความพร้อมในการใช้งานคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) รายงานผลตรงกัน คือ แหล่งความรู้ของครู มากกว่าร้อยละ 90 มาจากหนังสือในห้องสมุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ที่โรงเรียนเป็นสมาชิก และวารสาร/นิตยสารในห้องสมุดโรงเรียน

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษารวบรวมหนังสือจากทุกส่วนราชการ และหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำมาแยกประเภท และคัดเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ซึ่งขณะนี้ มีสื่อที่ได้รับทั้งสิ้น ไม่น้อยกว่า 5,200 รายการ โดยสาระส่วนใหญ่สอดคล้องกับกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

2) การใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ ในการประเมินประสิทธิภาพการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดย รศ.ดร.พรทิพย์ พิมลสินธุ์ และคณะ (2546) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนระดับประถมศึกษา-

ตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และครูประจำวิชา/ครูประจำชั้น มีความเห็นตรงกันว่า สื่อวิทยุโรงเรียนและสื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนมาก ช่วยเสริมความรู้ ช่วยให้การเรียนเข้าใจง่ายขึ้น ครูอาจารย์ที่บรรยายผ่านสื่อวิทยุโรงเรียน และวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ ทำให้ครูในชั้นเรียน เกิดพัฒนาการในการสอน มีแนวคิดทักษะใหม่ ๆ เกิดขึ้น และมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา แต่ในขณะเดียวกัน ก็พบว่า ปัจจุบันการใช้วิทยุโรงเรียนลดลงจาก 10,000 กว่าโรงเรียน เหลือ 1,000 กว่าโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ ความไม่ชัดเจนของนโยบาย ในการสนับสนุนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ผลิตและพัฒนาสื่อวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา จึงไม่มีการจัดสรรงบประมาณ และบุคลากร ให้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้การดำเนินงานต้องประสบกับปัญหาอุปสรรคเป็นอย่างมาก และมีผลกระทบทางลบต่อผู้ใช้สื่อวิทยุโรงเรียน และวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาดังกล่าว เช่น คู่มือการสอนไม่เพียงพอ เครื่องรับสัญญาณเก่า ไม่ทันสมัย เป็นต้น

3)

การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ จากรายงานสำรวจสถานภาพความพร้อมในการใช้งานคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ โดย ดร.ครรชิต มาลัยวงศ์ และคณะ (2544) และรายงานสำรวจสถานภาพความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ โดยสำนักงาน-

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) รายงานผลตรงกันคือ โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนใช้มากกว่าโรงเรียนในส่วนภูมิภาค และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนของรัฐกับเอกชนที่มีคอมพิวเตอร์ใช้ พบว่า โรงเรียนเอกชนมีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนใช้มากกว่า 10 เครื่องทุกโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนรัฐบาลมีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนใช้ตั้งแต่ 1 เครื่องขึ้นไป

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนโรงเรียนที่มีระบบอินเทอร์เน็ต ระหว่างในกรุงเทพมหานคร กับภูมิภาค พบว่า โรงเรียนในกรุงเทพมหานครมีระบบอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.7 ในขณะที่ โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระบบอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด คือร้อยละ 24.1 สำหรับสถานภาพการใช้งานและการสอนคอมพิวเตอร์นั้น จากผลการสำรวจข้างต้น พบว่า การใช้งานและการสอนยังอยู่ในระดับพื้นฐานคือ การพิมพ์เอกสารด้วยโปรแกรมประมวลคำ ส่วนการสอนให้นักเรียนเข้าใจคุณสมบัติสำคัญของคอมพิวเตอร์อย่างรอบด้านยังมีน้อย ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนยังขาดแคลนงบประมาณและครูสอนคอมพิวเตอร์ ส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตก็ยังอยู่ในระดับต่ำ

ปัญหาและอุปสรรค

- 1) โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนงบประมาณ และบุคลากรที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์
- 2) ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประสบปัญหาทั้งด้านการผลิต และการพัฒนาสื่อ ซึ่งส่งผลในทางลบ

ต่อผู้ใช้สื่อวิทยุโรงเรียนและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน เนื่องจากผู้บริหารไม่มีความชัดเจนในด้านนโยบาย และไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ

3.4 การพัฒนาผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

เป้าหมาย

- 1) การพัฒนาผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
- 2) การพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การพัฒนาผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ มีแผนจะพัฒนาครูอาจารย์ทุกคนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการใช้ ICT และสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้อย่างเหมาะสม โดยในปี 2546 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตั้งเป้าหมายที่จะอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 95,052 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 6 แสนคน และผลการดำเนินงานในปี 2546 คือ ได้อบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาถึง 353,407 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 58 ของครูและบุคลากรทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเป้าหมาย

2) ในปี 2546 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการฝึกอบรมวิทยากรอบรมหลักสูตรการผลิตเอกสารชุดวิชา- และสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียนการสอนจำนวน 100 คน และฝึกอบรมวิทยากร อบรมหลักสูตรการใช้งานและบำรุงรักษาเครือข่าย- และประยุกต์ใช้จำนวน 100 คน ในขณะที่ สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง มีการเปิดอบรมให้แก่อาจารย์และบุคลากรภายในสถาบัน และหลาย-สถาบัน ได้ให้การอบรมแก่บุคลากรของหน่วยงานอื่นๆ ด้วย

นอกจากนี้ หน่วยงานทางการศึกษาหลายหน่วยงาน ยังมีงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร ในองค์กรโดยเฉพาะด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่า หลักสูตรการอบรมครูและ-บุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มี 6 หลักสูตร ดังนั้น จึงอาจมีการนับซ้ำ เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษาบางคน อาจเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 1 หลักสูตร

3) การพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนในการใช้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระทรวงศึกษาธิการ ได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยอาศัย-เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชนร่วมกัน ทำให้นักเรียนที่ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 มีความรู้ความเข้าใจ สามารถใช้เทคโนโลยีและโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการสื่อสารและการ-ค้นหาข้อมูลได้ และนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยม ศึกษาปีที่ 6 ทุกคนสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตารางคำนวณ

และใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล รวมทั้งนักเรียนมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ประมาณร้อยละ 5 สามารถเขียนโปรแกรมได้

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ในเชิงปริมาณจะค่อนข้างเป็น-
ไปตามเป้าหมาย แต่ในเชิงคุณภาพคงต้องมีการวิจัยประเมินผล เพื่อ-
ดูผลสัมฤทธิ์ต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

1)

ความล่าช้าจากการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ทำให้การดำเนิน-
งานล่าช้าไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด

2) ขาดแคลนครูและบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ นอก-
จากนี้ ครูและบุคลากรส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านการใช้ภาษาอังกฤษซึ่ง-
จำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3) เครื่องคอมพิวเตอร์ และการเชื่อมโยงเครือข่ายยังไม่-
เพียงพอ

3.5 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การระดมทุนและการ- จัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

เป้าหมาย

1) การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อ
การเรียนรู้

2) การระดมทุนและจัดตั้งหน่วยงานกลางด้าน-
เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ผลการติดตามการดำเนินงาน

1) การส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี-
เพื่อการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อการจัด-
หาระบบสารสนเทศด้านภูมิศาสตร์ (ระบบ GIS) ที่เหมาะสมเพื่อใช้ใ้ใน-
การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้-
กระทรวงศึกษาธิการ จะมีระบบซอฟต์แวร์ GIS ในลักษณะ Freeware
และลักษณะ Commercial ซึ่งเป็นระบบเปิดอย่างละ 1 ระบบ ภายในปี
2546 นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ อีกหลายหน่วยงาน ที่ให้การ-
ส่งเสริมและดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี เช่น

กรมวิชาการ มีทุนอุดหนุนการวิจัยเกี่ยวกับการสร้าง-
ระบบเทคโนโลยีทางการศึกษา ในวงเงินเรื่องละ 200,000 - 1,000,000
บาท ทุนการพัฒนานวัตกรรม สื่อกรมวิชาการ และเทคโนโลยี
ประกอบการจัดการเรียนการสอน ในวงเงินเรื่องละ 20,000 - 50,000
บาท ซึ่งผลการดำเนินงานอยู่ระหว่างการพิจารณาโครงการ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดำเนินการส่งเสริม-
ส่งเสริมและจัดทำตัวอย่างหลักสูตร สื่อการ
เรียนการสอน เครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางสำหรับ
โรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ด้าน-
สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือวัดและประเมินผล วิจัยพัฒนาสื่อ
และจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยา-
ศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้-

สนับสนุนให้นักศึกษาภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ค้นคว้าวิจัย "หนังสือเสียงอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้พิการทางสายตา" ได้สำเร็จ

สำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้รับงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี จำนวน 5,000,000 บาท นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งกลุ่มการวิจัยด้านเทคโนโลยี จำนวน 6 กลุ่ม

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้หน่วยงานต่าง ๆ จะมีโครงการแผนงาน และทุนอุดหนุนในการวิจัยและพัฒนาก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากการจัดสรรงบประมาณของรัฐแล้ว พบว่า รัฐยังจัดสรรงบประมาณให้แก่ด้านวิจัยและพัฒนาในอัตราที่น้อย คือประมาณร้อยละ 0.2 ของ GDP

2) การระดมทุนและจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ยังไม่มีการระดมทุน ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อดำเนินการวางนโยบาย แผน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ

สำหรับการจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งได้มีการจัดทำ ร่าง พ.ร.บ.สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ พ.ศ. .... ซึ่งกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับผิดชอบนั้น อยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนของคณะกรรมการการอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน ก็ได้เตรียมการเพื่อรองรับการจัดตั้งหน่วยงานกลางดังกล่าว โดยได้ดำเนินการวิจัย-

เรื่อง ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาในอนาคต เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและสถานภาพของหน่วยงานที่ควรจะเป็นในอนาคต (ร่าง) ขอบบังคับและระเบียบต่างๆ เพื่อการดำเนินงานของสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. .... และกำหนดมาตรฐานตำแหน่งต่างๆ ที่จะปฏิบัติงานในสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค

เนื่องจากยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานกลาง จึงยังไม่มี การดำเนินการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งกำหนด ให้เป็นภารกิจของหน่วยงานกลางที่จะจัดตั้งขึ้น

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินความก้าวหน้า

จากการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น การประเมินผลความก้าวหน้าพิจารณาตัวชี้วัดความสำเร็จและเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ในบทที่ 2 กล่าวคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ พิจารณาเกณฑ์การนำนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติ และ/หรือเกณฑ์ความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา พิจารณาเกณฑ์การนำนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติ ส่วนการปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พิจารณาเกณฑ์การนำนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติ และ/หรือผลผลิตเชิงปริมาณ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปผลการติดตามและประเมินความก้าวหน้า

ระดับความก้าวหน้า

1 : ก้าวหน้าน้อย 2 : ก้าวหน้าปานกลาง 3 : ก้าวหน้ามาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>1. การปฏิรูปการเรียนรู้</p> <p>1.1 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>1.1.1 หลักสูตร</p> <p>1) การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และการส่งเสริมการให้หลักสูตร</p> <p>2) การเตรียมการให้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการส่งเสริมการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา</p>		3	3	<p>- การดำเนินงานก้าวหน้าพอสมควร เนื่องจากมีนโยบายให้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ซึ่งได้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546 สำหรับการส่งเสริมการให้หลักสูตรมีแผนการจัดพิมพ์หลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และจัดอบรม ซึ่งได้จัดพิมพ์หลักสูตรเผยแพร่ให้แก่สถานศึกษาและสถานพัฒนาทุกแห่งแล้ว และมีการจัดอบรมวิทยากรแก่นำเพื่อขยายผลแต่ยังไม่ทั่วถึง ส่วนคู่มือการใช้ยังไม่ดำเนินการ</p> <p>- มีการเตรียมการให้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และการส่งเสริมการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษาควบคู่กันไปเพื่อให้สถานศึกษาสามารถให้หลักสูตรและจัดทำสาระให้ได้ เช่น มี การนำร่องการให้หลักสูตร จัดพิมพ์เอกสารต่างๆ เยี่ยมโรงเรียน และจัดอบรม เป็นต้น และผลการติดตามการจัดทำหลักสูตรสถาน</p>

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
3) การจัดทำหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน		3		<p>ศึกษา พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังไม่ได้ดำเนินการและบางแห่งอยู่ระหว่างการดำเนินการ ส่วนสถานศึกษาที่ดำเนินการแล้ว ยังไม่มั่นใจว่าหลักสูตรสถานศึกษามีความถูกต้อง ซึ่งควรให้ความรู้ความเข้าใจให้มากขึ้น จึงถือว่าการดำเนินงานมีความสำเร็จพอสมควร</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมายมากกว่าร้อยละ 50 เนื่องจากนโยบายให้จัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษานั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และให้เหมาะสมกับ ผู้ไม่สามารถเข้ารับบริการจากสถานศึกษาในระบบได้ จึงได้มีการจัดทำหลักสูตรระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับปวช. รวมทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) ซึ่งหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่ระหว่างการปรับปรุง แต่ได้มีการเตรียมการเพื่อใช้ในปีการศึกษา 2546 เช่น กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และจัดทำเอกสารประกอบการใช้หลักเกณฑ์เพื่อให้สถานศึกษาใช้จัดการเรียนการสอน

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
4) การจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ		3		<p>ส่วนหลักสูตร ปอ. และหลักสูตร กคน. ปวช. กำลังดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ที่ผ่านมายังไม่มีหลักสูตรสำหรับกลุ่มผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งการดำเนินการในปี 2546 ให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับกลุ่มเหล่านี้มากขึ้นแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่ม โดยยกวางหลักสูตรสำหรับผู้พิการทางตาทางการได้ยินและทางสมองเสร็จแล้วอยู่ระหว่างการปรับแก้ มีการนำร่องหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และมีการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษด้วยการเสริมกิจกรรมตามความสามารถ แต่ยังไม่ทั่วถึงทุกคน เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยก ส่วนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังไม่มีการจัดทำเป็นการเฉพาะ การดำเนินการดังกล่าวพอสรุปได้ว่ามีความสำเร็จไปมากกว่าร้อยละ 50 - ได้จัดทำหลักสูตรและเริ่มใช้แล้วเมื่อปีการศึกษา 2545 แต่ได้ปรับแก้ให้มีลักษณะที่เน้นตามความต้องการตรงตามมาตรฐาน สมรรถนะอาชีพมากขึ้นและใช้ในปีการศึกษา 2546 และยังคงมีการเตรียมการเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานครูผู้สอนเพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ การอาชีพศึกษาโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ ผลการ
5) การจัดทำหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)		3		<ul style="list-style-type: none"> - ได้จัดทำหลักสูตรและเริ่มใช้แล้วเมื่อปีการศึกษา 2545 แต่ได้ปรับแก้ให้มีลักษณะที่เน้นตามความต้องการตรงตามมาตรฐาน สมรรถนะอาชีพมากขึ้นและใช้ในปีการศึกษา 2546 และยังคงมีการเตรียมการเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานครูผู้สอนเพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ การอาชีพศึกษาโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ ผลการ

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>1.1.2 กระบวนการเรียนการสอน</p> <p>1) การส่งเสริมให้สถานศึกษามีความพร้อมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน</p>	3	3	3	<p>ดำเนินงานจึงมีความสำเร็จมากกว่าร้อยละ 50</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการจัดทำแบบเรียนหลักทุกกลุ่มสาระและคู่มือครูสำหรับจัดกิจกรรมและจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา มีการพัฒนาครู มีการดำเนินโครงการนำร่องโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาเพื่อเป็นต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งการดำเนินการประสบความสำเร็จมากกว่าร้อยละ 50 เนื่องจากมีครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ครูที่ได้รับการอบรมแล้ว ยังมีความรู้ ความเข้าใจในการสอนรูปแบบต่างๆ ไม่ชัดเจน เช่น การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบบูรณาการ และโครงการนำร่องต่าง ๆ ยังอยู่ระหว่างการนำร่องที่ต้องขยายผลต่อไป - เมื่อพิจารณาผลที่ส่งต่อผู้เรียน ซึ่งจากการติดตาม พบว่า ผู้เรียนเพียงกลุ่มหนึ่งประสบความสำเร็จ โดยได้รับรางวัลเหรียญทอง เหรียญเงิน และเหรียญทองแดงจากการแข่งขันนานาชาติ เช่น การแข่งขันโอลิมปิกวิชาเคมี คณิตศาสตร์ เป็นต้น แต่สำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากโดยเฉลี่ยแล้ว

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>1.1.3 การประเมินผู้เรียน และการรับเข้าศึกษา ต่อ</p> <p>1) การประเมินผู้เรียน</p> <p>2) การรับเข้าศึกษา ต่อ</p>	3	3	3	<p>ผู้เรียนยังขาดทักษะการคิด ทักษะ- การค้นคว้าและความรู้พื้นฐาน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ซึ่งเป็น คุณลักษณะสำคัญเพื่อการเรียน รู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ความสำเร็จ ของการดำเนินงานให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จึงมี มากกว่าร้อยละ 50</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานเป็นไปตามแผนไม่- ถึงร้อยละ 50 เนื่องจากการ สัมภาษณ์ครูและบุคลากร พบว่า ยังขาดความรู้เกี่ยวกับแนวทาง การปฏิบัติในการวัดและประเมิน ผลผู้เรียน - พิจารณาความสอดคล้องของ นโยบายกับเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่านโยบายการรับนักเรียนของ- แต่ละหน่วยงานมีความสอดคล้อง- กับ พ.ร.บ. ด้านความหลากหลาย- ของวิถีการแต่ยังไม่เน้นให้นำผล การประเมินมาพัฒนาการ ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การรวม กิจกรรมมาพิจารณาประกอบ จึงมีความสอดคล้องในบางสวน เท่านั้น - การดำเนินงานสำเร็จมากกว่า
<p>1.2 ระดับอุดมศึกษา</p> <p>1.2.1 หลักสูตร</p> <p>1) การส่งเสริมและ การพัฒนา หลักสูตร</p>			3	

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>อุดมศึกษา</p> <p>2) การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรอุดมศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษ</p> <p>1.2.2 กระบวนการเรียนการสอน</p> <p>1) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>1.2.3 การปรับวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา</p> <p>ในสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>1) การปรับวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา</p>		3	3	<p>ร้อยละ 50 เนื่องจากมีการพัฒนาหลักสูตรใหม่หลากหลายสาขาวิชาในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา แต่มีบางหลักสูตรอยู่ระหว่างเตรียมการเพื่อนำไปใช้ และบางหลักสูตรกำลังดำเนินการจัดทำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถาบันอุดมศึกษาซึ่งพัฒนาหลักสูตรได้ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น พัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษสำหรับผู้พิการเฉพาะทางการได้ยินและทางสัมผัส จึงมีการดำเนินการได้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.เพียงบางส่วน - มีการวิจัยสร้างองค์ความรู้ บริการทางวิชาการ และมีโครงการนำร่องการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา และแบบทวิภาคี เพื่อเน้นให้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ ซึ่งยังขยายผลสู่สถาบันอุดมศึกษาได้ไม่ทั่วถึง การดำเนินงานจึงมีความสำเร็จมากกว่าร้อยละ 50 - คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการรับโดยเปลี่ยนจากการสอบวัดความรู้เป็นการยื่นหลักฐานโดยหลักฐานประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ไม่เน้นการสอบซึ่งจะทำให้ผู้เรียน-

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>2) การจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ</p>		3		<p>เกิดความเครียด วิธีการดังกล่าวให้เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2549 และให้กระทรวงศึกษาธิการทบทวนองค์ประกอบและสัดส่วนอีกครั้ง ซึ่งการพิจารณาทบทวนยังไม่เรียบร้อย</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการเร่งรัดจัดตั้งสถาบันฯ โดยได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันฯ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งมีมติอนุมัติหลักการร่างดังกล่าวและให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา และดำเนินการต่อไปได้ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
<p>2. การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>2.1 การปฏิรูปการผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>1) การกำหนดนโยบายและแผนการผลิตครูและพัฒนาครู</p>			3	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในข้อเสนอเชิงนโยบาย และขอเสนอยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา อยู่ระหว่างการเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาฯ คณะที่ 4 เพื่อพิจารณา ร่วมกับแผนยุทธศาสตร์ฯ ของกระทรวงศึกษาธิการ - มีการวิจัยรูปแบบการผลิต สนับสนุนการจัดทำนโยบายและแผนฯ
<p>2) การผลิตครูแนวใหม่หลักสูตร 5 ปี</p>			3	<ul style="list-style-type: none"> - มีการนำนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมครบวงจร โดยคณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการ

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>3) การผลิตครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>2.2 การปฏิรูปสถาบันผลิตครู</p> <p>1) การปฏิรูปคุณภาพคณาจารย์ในสถาบันผลิตครู</p> <p>2) การวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับความเป็นเลิศทางครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์</p> <p>(1) การวิจัยและพัฒนาโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย</p> <p>(2) การจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้</p>	3	3	3	<p>ผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี รวมงบประมาณระยะยาว (2547-2551) (2547-2551) ซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติการได้ตามเป้าหมายทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติได้ดำเนินการไปมากกว่าร้อยละ 50 โดยมีการเสนอโครงการผลิตครูฯ ระดับสูงกว่าปริญญาตรีตามแผนยุทธศาสตร์ต่อคณะกรรมการกั่นกรองฯ คณะที่ 4 ส่วนการผลิตตามแผนปกติก็ยังมีดำเนินการต่อไปแต่จำนวนไม่มาก - มีการนำนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผลโดยคณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้รวมทั้งงบประมาณระยะยาว (พ.ศ. 2548-2553) - ผลผลิตการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาของสถาบันผลิตครูฯ ครั้ง มีการพัฒนาโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ รวมทั้งการทดลองเรื่อง การปรับกระบวนการค้นคว้างานและการประเมินผล - ผลผลิตการดำเนินงานมีแต่เพียงแนวทางดำเนินการ ยังไม่มีข้อ-

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>3) การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานและประกันคุณภาพสถาบันผลิตครู</p> <p>2.3 การพัฒนาและส่งเสริมครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>1) การจัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>2) การกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>3) การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p>	3	3	3	<p>สรุปรูปแบบการจัดตั้งศูนย์วิจัย รวมทั้งไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตการดำเนินงานมีแต่เพียงการกำหนดแนวทางและการแต่งตั้งคณะทำงาน ยังไม่มีข้อสรุปเกี่ยวกับโครงสร้างรูปแบบการบริหารและการประกันคุณภาพ รวมทั้งไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน - ผลผลิตการดำเนินการจัดทำกฎหมายอยู่ในระหว่างการปรับปรุงเนื่องจากคณะรัฐมนตรีมีมติให้ ศธ. รับประเด็นความคิดเห็นจาก สกศ. ไปพิจารณาทบทวน และ ไตสงสร้าง พรฎ. ไปให้กฤษฎีกาตรวจพิจารณาไปก่อน - คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบในข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีการวิจัยและพัฒนาโครงการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมที่หลากหลาย - ผลผลิตการดำเนินงานด้านพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาบุคลากรเป็นไปตามเป้าหมายของแผน คือ หลักสูตรสำคัญระดับกระทรวง 5 หลักสูตร มีการประกาศใช้แล้ว 1 หลักสูตร อีก 4 หลักสูตรอยู่ระหว่างการปรับปรุงเพื่อประกาศใช้ ส่วนอีก 9 หลักสูตร

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
4) การยกย่องครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา			3	<p>หน่วยงานระดับกรมมีพร้อมให้หน่วยงานในสังกัดนำไปใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาบุคลากรตามหลักสูตรที่ประกาศใช้แล้ว เหลืออีก 4 หลักสูตรระดับกระทรวงที่อยู่ระหว่างการปรับปรุงเพื่อประกาศใช้และนำไปพัฒนาบุคลากรต่อไป - มีการติดตามประเมินผลชุดฝึกอบรมโปรแกรมเตรียมความพร้อม (สปค.) โครงการติดตามประเมินผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ศธ.) และโครงการประเมินผลสมรรถนะของครูเชิงลึก (สทค.) - ผลผลิตการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย มีการประกาศยกย่องครูผู้มีปัญญาไทย ครูต้นแบบ ครูแกนนำ และครูเครือข่าย ของหน่วยงานมีการประกาศเป็นจำนวนมาก
<p>2.4 การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ และการควบคุมการประกอบวิชาชีพ</p> <p>1) การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู</p>			3	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตการดำเนินงานจัดทำกฎหมายแล้วเสร็จ มีการประกาศใช้กฎหมาย และเตรียมการจัดตั้งคณะกรรมการฯ สรรหาเลขานุการ รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องภารกิจใหม่ (ครูสภา) - ผลผลิตการดำเนินงานพัฒนามาตรฐานวิชาชีพได้ข้อสรุปการพัฒนามาตรฐานการรับรองความรู้ประสบการณ์ และความชำนาญ
2) การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ		3		

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>3) การควบคุมการประกอบวิชาชีพ</p> <p>2.5 การปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล</p> <p>1) การจัดทำกฎหมายปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล</p> <p>2) การจัดทำบัญชีเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>3) การเตรียมการปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลในช่วง</p>		3	3	<p>ในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งการยกย่องและมติเกียรติยศประกอบวิชาชีพจากการประชุม สัมมนาเพื่อรางวัลของคุรุสภา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตการดำเนินงานได้จัดทำร่างสาระสำคัญของข้อบังคับของคุรุสภาด้วยการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การออกการกำหนดอายุ การต่ออายุ การขอรับและการออกใบแทนใบอนุญาตแล้วเสร็จ - ผลผลิตการดำเนินงานจัดทำกฎหมายร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... อยู่ในระหว่างการเสนอโปรดเกล้าเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ส่วนร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. .... อยู่ในระหว่างพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร - ผลผลิตการดำเนินการจัดทำกฎหมายใกล้จะแล้วเสร็จ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. เงินเดือนเงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่งสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... และเร่งรัดเข้าสู่วาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร - ผลผลิตการดำเนินงานปฏิรูประบบบริหารงานบุคคล มีการ

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>เปลี่ยนผ่านไปสู่โครงสร้างใหม่</p> <p>3. การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้</p> <p>3.1 การจัดสรรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบเครือข่ายวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้</p> <p>1) การกระจายโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้</p> <p>(1) ระดับประถมศึกษา</p> <p>(2) ระดับมัธยมศึกษา</p>		3		<p>เตรียมการด้านกฎระเบียบต่าง ๆ 8 ด้าน และปรับแก้ข้อประเมินความก้าวหน้าให้สอดคล้องกับกฎหมายใหม่ที่จะประกาศใช้</p> <p>- การดำเนินงานมีความก้าวหน้าพอสมควรเนื่องจาก ศธ. มีเป้าหมายให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 สามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ภายในปี 2547 ซึ่งขณะนี้สถานศึกษาในสังกัดระดับประถมศึกษามีไฟฟ้าใช้ประมาณร้อยละ 97 แต่มีโทรศัพท์ร้อยละ 56 จึงต้องเร่งดำเนินการให้สถานศึกษามีโครงสร้างพื้นฐานตามเป้าหมาย ส่วน</p> <p>สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครมีไฟฟ้าและโทรศัพท์แล้วทุกแห่ง</p> <p>- การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการและสังกัดสำนักงาน</p>

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>(3) ระดับอุดมศึกษา</p> <p>2) การกระจายโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี</p> <p>สารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายไปยังสถานศึกษา</p> <p>(1) การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่สถานศึกษา</p> <p>(2) การเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศ</p> <p>(3) การพัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาแห่ง</p>		3		<p>ศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งดำเนินการให้สถานศึกษาในสังกัดมีไฟฟ้าและโทรศัพท์แลทุกแห่ง มีไฟฟ้าและโทรศัพท์แลทุกแห่ง</p> <p>- สัดส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียนยังต่ำกว่าเป้าหมายในทุกระดับการศึกษา อย่างไรก็ตาม ศส.ได้พยายามเร่งดำเนินการโดยร่วมกับกระทรวง ICT จัดโครงการปลูกต้นกล้าปัญญาเด็กไทยและโครงการส่งเสริมเด็กไทยด้วย ICT รับบริจาคคอมพิวเตอร์ใช้แล้วได้ไม่ต่ำกว่า 10,000 เครื่อง และได้ดำเนินโครงการเพื่อนเด็กยูนิเซฟได้รับมอบคอมพิวเตอร์จำนวน 207 เครื่อง</p> <p>- สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เกือบทั้งหมดแล้ว คาดว่าภายในปี 2546 จะเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทั้งหมดตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ</p> <p>- โดยขยายเครือข่าย UniNet เพื่อรองรับสมาชิกใหม่ ซึ่งขณะนี้</p>

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>ชาติ (EdNet)</p> <p>3.2 การส่งเสริมการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้</p> <p>1) การส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและพัฒนาแบบเรียน สื่อสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้อย่างเสรี และเป็นธรรม</p> <p>2) การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในกระบวนการเรียน การสอน</p> <p>3.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้</p> <p>1) การใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้</p>		3	3	<p>สถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สามารถเชื่อมโยงเครือข่าย EdNet ได้ร้อยละ 50 และระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 100</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศใช้นโยบายการผลิต พัฒนา และใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 - เริ่มมีการตรวจประเมินคุณภาพ สื่อของสำนักพิมพ์เอกชนแล้ว - มีการยกเว้นการประทับตราปก และการเรียกเก็บค่าประทับตรา ปกร้อยละ 3 เฉพาะการจำหน่ายสื่อฯ ชั้น ป.1 ป.4 ม.1 และ ม.4 ของเอกชน - หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุน ให้สถานศึกษามีและใช้สื่อ เทคโนโลยี อย่างหลากหลาย ทำให้ มีปริมาณสื่อฯ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก - มีการดำเนินงานรวบรวมหนังสือ จากหน่วยงานต่างๆ แล้วนำมา แยกประเภท ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ เรียน เพื่อใช้ประโยชน์ ซึ่งยังไม่ ครบรอบกลุ่มทุกกลุ่มสาระ ส่วนใหญ่ อยู่ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและ
	3			

ประเด็นการประเมิน	ระดับความก้าวหน้า			เหตุผลประกอบการประเมิน
	1	2	3	
<p>2) การใช้วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้</p> <p>3) การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้</p> <p>3.4 การพัฒนาผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้</p> <p>1) การพัฒนาผู้ผลิตและผู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้การสอน</p> <p>2) การพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p>	3		3	<p>วัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ยังมีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้ แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีส่งเสริมในการใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าอย่างจริงจัง - การใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ยังไม่คุ้มค่า เนื่องจากการใช้งานคอมพิวเตอร์ ยังอยู่ในระดับพื้นฐาน คือ ส่วนใหญ่ใช้เพียงโปรแกรมประมวลคำ นอกจากนี้การใช้อินเทอร์เน็ตยังอยู่ในระดับต่ำ <p>ในปี 2546 ศศ. มีเป้าหมายที่จะอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 95,052 คน แต่อบรมได้ถึง 353,407 คน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาร่วมกับเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชน มีผลให้นักเรียนที่จบชั้น ป.6 ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 มีความรู้ความเข้าใจ สามารถที่จะใช้เทคโนโลยีและโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการสื่อสารและการค้นหาข้อมูลได้ ส่วนนักเรียนที่จบชั้น ม.3 และ ม.6 ทุกคนสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตารางคำนวณและอินเทอร์เน็ตในการสืบค้น

วัตถุประสงค์ : วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด			เกณฑ์ ประเมิน : วัตถุประสงค์
	%	&	'	
<p>3.5 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การระดมทุนและจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้</p> <p>1) การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้</p> <p>และ</p> <p>2) การระดมทุนและจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้</p>	3		3	<p>ข้อมูล นอกจากนี้ นักเรียนชั้น ม.6 ประมาณร้อยละ 5 ยังสามารถเขียนโปรแกรมได้ ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่ คส. กำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีโครงการแผนงาน และทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และมีการดำเนินการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ยังมีน้อย - ยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานกลาง และไม่มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทที่ 4

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา ครอบคลุม 3 ประเด็น คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ดัง การสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การปฏิรูปการเรียนรู้

1.1 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพยายามดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรซึ่งส่งผลให้มีหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรในระดับการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ และหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) นอกจากนั้น มีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน คือ มีโครงการนำร่องโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ มีการ-

พัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการสอนรูปแบบต่าง ๆ และอยู่ในช่วงดำเนินการขยายผลเพื่อให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่

สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน แม้ว่าจะได้เร่งดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายแล้วก็ตาม แต่ยังพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ ยังมีจุดอ่อนในด้านของทักษะการคิด ทักษะการค้นคว้า รวมทั้ง ความรู้พื้นฐาน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย นอกจากนี้ ยังพบว่า วิธีการประเมินผล ผู้เรียนต้องใช้วิธีการที่หลากหลายไม่ใช่เฉพาะการทดสอบเพียงอย่างเดียว และพบว่าครูต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านความรู้และแนวทางปฏิบัติในการวัดและประเมินผลผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

กล่าวได้ว่า การดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปฏิบัติและผลักดันให้บังเกิดผลต่อตัวผู้เรียน แม้ว่าการดำเนินงานจะยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุด แต่ก็มีผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู นักเรียนปรับกระบวนการเรียนรู้ มีความสุขกับการเรียนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อผลักดันให้การปฏิรูปการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบความสำเร็จหรือมีความก้าวหน้ามากขึ้น มีดังนี้

- 1) ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนมีความเข้าใจและเห็นตรงกันในเรื่องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าวว่ามุ่งพัฒนาผู้เรียน-

ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพมากกว่าเป็นการเรียนเพื่อมุ่งสอบเข้ามหาวิทยาลัย

2) เร่งส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาให้มีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และเร่งส่งเสริมให้ครูต้นแบบ ครูแกนนำ ที่มีความรู้เรื่องหลักสูตร การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างชัดเจนช่วยเหลือเพื่อนครูในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

3) สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลการวัดและประเมินผลผู้เรียนแยกในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นเอกสารประกอบการประเมินคุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอกต่อไป

1.2 ระดับอุดมศึกษา การดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา มีการส่งเสริมและการพัฒนาหลักสูตรหลากหลายสาขาวิชา แม้ว่าจะยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายก็ตาม มีโครงการนำร่องการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา และแบบทวิภาคี เน้นให้ผู้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง นอกจากนี้ ยังมีการปรับวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ ดังนั้น แนวทางปฏิบัติในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป ซึ่งในส่วนที่ได้ผลเป็นรูปธรรม คือ มีการดำเนินการจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ แม้ว่าจะยังไม่สิ้นสุด

สุดกระบวนการจัดตั้ง แต่ก็มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ที่จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนระบบการคัดเลือกผู้เรียนเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ในแนวทางที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีดังนี้

1) สถาบันอุดมศึกษาควรปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่นสามารถปรับให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และเหมาะสมกับทุกกลุ่มเป้าหมาย

2) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจารย์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนความคิด และกระบวนการเรียนการสอน และผู้เรียนต้องเข้าไปมีบทบาทในการเรียนของตนเองได้มากขึ้น สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบการเรียนมากขึ้น และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่สังคมประสงค์

3) ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาให้นักเรียนนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการปรับเปลี่ยนดังกล่าวจะสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

4) ควรให้มีการจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติโดยเร็ว เพื่อการสนับสนุนและรองรับการปรับระบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานระดับชาติ (National Test) รวมทั้งการปรับระบบการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาให้เหมาะสม

2. การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

2.1 การปฏิรูปการผลิตครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

การดำเนินงานเพื่อปฏิรูประบบการผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นับว่า ประสบความสำเร็จในส่วนที่เป็น การปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตครู โดยให้มีโครงการผลิตครู การศึกษาขึ้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี พร้อมงบประมาณ ระยะยาว (2547-2554) เพื่อผลิตครูการศึกษาขึ้นพื้นฐานใน 8 สาขาวิชา นอกจากนั้นยังได้ดำเนินการปฏิรูปคุณภาพคณาจารย์ในสถาบันผลิตครูไปพร้อม ๆ กันด้วย โดยมีแผนดำเนินงานและงบประมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2553 แม้ว่าผลการปฏิรูปการผลิตครูจะยังไม่มีผลผลิตที่เป็นครูรุ่นใหม่ (หลักสูตร 5 ปี) แต่ถือได้ว่าการปฏิรูประบบ การผลิตครูบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และควรให้การสนับสนุน งบประมาณอย่างพอเพียงในการปฏิรูปสถาบันผลิตครู เพื่อให้การผลิต-

ครูมีประสิทธิภาพและได้ผลผลิตที่ดี คือ ครูมีคุณภาพ

2.2 การพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยครู ซึ่งเป็นผู้ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น การดำเนินการให้ครูที่อยู่ในระบบการทำงานเดิมได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น กล่าวได้ว่า ผลการดำเนินงานในส่วนนี้ โดยเฉพาะการฝึกอบรมครูในเชิงปริมาณ พบว่า ดำเนินการได้ครบถ้วน แต่ประโยชน์ที่ครูได้รับและการนำผลการฝึกอบรมไปใช้ยังจะต้องมีการติดตามว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไรก็ตาม ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรตามลำดับความสำคัญ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยการกำกับ ดูแลทุกขั้นตอนเพื่อแก้ปัญหาความล่าช้าที่จะมีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิรูปการเรียนรู้

2.3

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและการบริหารงานบุคคล

เพื่อให้ครูเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับและมีมาตรฐานในวิชาชีพ จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้น ยังมีผลสำเร็จในด้านของการจัดทำบัญชีเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำ-

ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 โดยนำบัญชีข้าราชการพลเรือนมาปรับให้สอดคล้องกับ-
วิถีสถาณะที่กำหนดไว้ในร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร-
ทางการศึกษา พ.ศ. .... จะเห็นได้ว่าเป็นความพยายามที่จะพัฒนา-
มาตรฐานวิชาชีพและสอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตครูที่-
ต้องใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี เป็นการจูงใจให้บุคคลที่เรียนดี ประพฤติดี
เข้ามาเป็นครูเพิ่มขึ้น

3. การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งรัดดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษา-
ทุกระดับมีไฟฟ้า โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการ-
ใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งนอกจากการดำเนินการจัดซื้อ-
ด้วยงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจัดสรรแล้ว ยังได้ร่วมมือกับหน่วยงาน-
ที่เกี่ยวข้องดำเนินโครงการเพื่อรับบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้แล้ว และ-
ได้มอบหมายให้วิทยาลัยเทคนิคในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ-
อาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นศูนย์ซ่อมบำรุง

นอกจากนี้ ยังได้ขยายเครือข่ายเชื่อมโยงไปยังสถานศึกษาทุก-
ระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันสถานศึกษาระดับประถมศึกษา-
สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการศึกษาแห่งชาติได้ ร้อยละ 56 และ
ระดับมัธยมศึกษาสามารถเชื่อมโยงได้ทั้งหมดแล้ว ส่งผลให้สถานศึกษา-
ระดับประถมศึกษากว่าครึ่งและระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด สามารถเข้า-

ถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

ในขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการก็ได้ดำเนินการพัฒนาครู-ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในปี 2546 สามารถดำเนินการอบรมครูได้ถึงร้อยละ 58 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้มาก

ในส่วนของผู้เรียนนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยอาศัยเทคโนโลยีของชุมชนร่วมกัน ทำให้นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีและโปรแกรมสำเร็จรูป รวมทั้งสามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประมาณร้อยละ 5 สามารถเขียนโปรแกรมได้

อย่างไรก็ตาม แม้กระทรวงศึกษาธิการจะได้พยายามเร่งรัดดำเนินการด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมาย แต่ก็ยังประสบปัญหาความล่าช้าจากการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในด้านการขาดแคลนครูและบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ อีกทั้งครูส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

เป็นที่น่าสังเกตว่า การดำเนินงานในเชิงปริมาณส่วนใหญ่เป็นไปตามเป้าหมาย แต่ในเชิงคุณภาพควรจะได้มีการวิจัยประเมินผล

เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ต่อไป

จากที่กล่าวข้างต้น มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้

1) ควรปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านงบประมาณให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวในการเบิกจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันเวลาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) ฝึกอบรมครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์

3) จูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดหาคอมพิวเตอร์ และเชื่อมโยงเครือข่ายในราคาต่ำ หรือไม่คิดค่าใช้จ่าย

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. ผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้
สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. เอกสารประกอบการ-
ประชุมคณะทำงานติดตามและประเมินผล, 2546.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ผลการดำเนิน-
งานปฏิรูปการเรียนรู้. เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงาน-
ติดตามและประเมินผล, 2546.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการ-
ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่
2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด,
2545.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการติดตาม
และประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในวาระครบรอบ 3
ปีของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ, 2545.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ผลการดำเนินงาน
ปฏิรูปการเรียนรู้ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. เอกสารประกอบ-
การประชุมคณะทำงานติดตามและประเมินผล, 2546.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานสำรวจ-
สถานภาพและความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ-
และการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาทั่ว-
ประเทศ. กรุงเทพฯ: องค์การค่าของครูสภา, 2545.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. ผลการดำเนินงาน-
ปฏิรูปการเรียนรู้. เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงาน-
ติดตามและประเมินผล, 2546.

คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. ผลการดำเนินงานด้าน-
การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. เอกสาร-
ประกอบการประชุมคณะทำงานติดตามและประเมินผล, 2546.

ครรรชิต มัลย์วงศ์ และคณะ. รายงานสำรวจสถานภาพและความ-
พร้อมในการใช้งานคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต-
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ:
องค์การค่าของคุรุสภา, 2544.

นางลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ. (ร่าง)รายงานการประเมินผลการ-
ปฏิรูปการเรียนรู้. (อัดสำเนา). กรุงเทพฯ, 2546.

พรทิพย์ พิมลสินธุ์ และคณะ. รายงานการประเมินประสิทธิภาพการ-
ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. (อัด-
สำเนา) กรุงเทพฯ, 2546.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ
2544. กรุงเทพฯ, 2546.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. ผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ สื่อและ-
เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. เอกสารประกอบการประชุมคณะ
ทำงานติดตามและประเมินผล, 2546.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากร
ทางการศึกษา พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546.

วิชาการ, กรม. ผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ สื่อและ-
เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. เอกสารประกอบการประชุมคณะ-
ทำงานติดตามและประเมินผล, 2546.

วิชาการ, กรม. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

วิชาการ, กรม. ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลาง. กุ-
งเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

วิชาการ, กรม. สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ
ปีการศึกษา 2545. (อัดสำเนา) กรุงเทพฯ, 2546.

ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ผลการดำเนิน-
งานปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. เอกสาร-
ประกอบการประชุมคณะทำงานติดตามและประเมินผล, 2546.

สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. ผลการดำเนินงานด้านการปฏิรูป
การเรียนรู้ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานติดตามและประเมินผล,
กรุงเทพฯ, 2546.

สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. คู่มือดำเนินงาน โครงการพัฒนา-
ครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา
ปีงบประมาณ 2546. นนทบุรี: ห.จ.ก. อี บี เอ็น เวิลด์ - พรีเมี่ยม,
2546.

สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. คู่มือดำเนินงานโครงการพัฒนา
ผู้บริหารประจำการให้ได้รับวุฒิประกาศนียบัตรบัณฑิตการ
บริหารการศึกษา. นนทบุรี: ห.จ.ก. อี บี เอ็น เวิลด์ - พรีเมี่ยม,
2546.

สามัญศึกษา, กรม. ผลการดำเนินงานของกรมสามัญศึกษาตาม
แนวนโยบายปฏิรูปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายปองพล อดิเรกสาร) (อัดสำเนา). กรุงเทพฯ, 2546.

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. ผลการดำเนินงานปฏิรูปการ-
เรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. เอกสารประกอบ-
การประชุมคณะทำงานติดตามและประเมินผล, 2546.

สำนักวิชาชีพรูและบุคลากรทางการศึกษา. ครูสภา. ผลการดำเนิน-
งานด้านการปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานติดตามและประเมินผล,
กรุงเทพฯ, 2546.

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
ผลการดำเนินงานด้านการปฏิรูปการเรียนรู้. เอกสาร-
ประกอบการประชุมคณะทำงานติดตามและประเมินผล, กรุงเทพฯ,
2546.

อวยพร เรืองตระกูล. การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์. (อัด-
สำเนา) กรุงเทพฯ, 2546.

อาชีวศึกษา, กรม. ผลการดำเนินงานการปฏิรูปการอาชีวศึกษา
(พ.ศ. 2545-2546) (อัดสำเนา). กรุงเทพฯ, 2546.

อาชีวศึกษา, กรม. ผลการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ สื่อและ-
เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. เอกสารประกอบการประชุมคณะ
ทำงานติดตามและประเมินผล, กรุงเทพฯ, 2546.

ภาคผนวก

คณะทำงานติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา
ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู คณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา

นางสาวเจ็จจันทร์	จงสถิตอยู่	ที่ปรึกษา
นายวิเชียร	เกตุสิงห์	ที่ปรึกษา
รศ.มาณี	ไชยธีรานุวัณศิริ	ที่ปรึกษา
ผศ.ประเสริฐ	คันทมานนท์	ที่ปรึกษา
นายชินภัทร	ภูมิรัตน์	ประธาน
ผู้แทนสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ		
นายไตรรงค์	เจนการ	
นางสาวอรนุช	อยู่ทิม	
ผู้แทนศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ		
นางสาวศรีสมร	พุ่มสะอาด	
นางสาวพูนศรี	อิมประไพ	
ผู้แทนศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ		
นายสุชาติ	มาศสุวรรณ	
นางสุกัญญา	งามบรรจง	
ผู้แทนศูนย์สารสนเทศ สป.ศธ.		
นางสาวมยุรี	รัตนมุง	

ผู้แทนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

นายชาติ แจ่มนุช
นางปราณี บุญไทย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นายสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล
นางสาวอรศรี ศรีดารา

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

นางรพีพรรณ เอกสุภาพันธ์
นางรวิสา สมานรักษ์

ผู้แทนกรมอาชีวศึกษา

ว่าที่ ร.ต. กฤต มาเดช

ผู้แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียน

นางจามรัตน์ ยี่มละมัย

ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน

นายบรรคัชย์ คงเสนห์

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

นายสุรชาติ สังข์รุ่ง
นางสาวยศวดี จาติกานนท์

ผู้แทนสำนักงานสถาบันราชภัฏ

นางณานี พัฒนกุล

ผู้แทนสำนักวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูสภา

นางเกศธิดา เขียวสอาด

ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

นางสาวพรทิพย์ กาญจนนียต
นายชาญวิทย์ โตธนะคุณ

ผู้แทนสำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย

ผศ.ธนากร อ้วนอ่อน
นายปรัชญ์ สง่างาม

ผู้แทนกองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวพัชนี สิทธิพลากุล
นายอุดมศักดิ์ นาดิ

ผู้แทนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ศิริเดช สุชีวะ

ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

นายกาน สีตะธานี

ผู้แทนสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

นายโชคชัย คำแหง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นางรุ่งเรือง สุขาภิรมย์
นางสุรางค์ โพธิ์พุกษาวงศ์
นางอุมพร หล่อสมฤดี
นายสรทัศน์ อนรรทมมงคล

นางสาวศศิธร	เล็กสุขศรี	
นางสาวสมรัชนีกร	อ่องเอิบ	
นางเพ็ญจันทร์	นครอินทร์	
นางสาวทวีพร	บุญวานิช	เลขานุการ
นายดุสิต	ทองสลวย	ผู้ช่วยเลขานุการ
นางสุภัทรา	ตั้งใจสุขสม	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

- ดร. รุ่ง แก้วแดง
เลขาธิการสภาการศึกษา
- ดร. เจื้อจันท์ จงสถิตอยู่
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
- ดร. ชินภัทร ภูมิรัตน์
ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
- ดร. รุ่งเรือง สุขาภิรมย์
ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
- นางสุรางค์ โพลีพิถุชวงค์
ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการจัดทำรายงาน

- ดร. ชินภัทร ภูมิรัตน์

ผู้เขียนรายงาน

ดร. อุมภาพร	หล่อสมฤดี
นายสรทัต	อนรรฆมงคล
นางเพ็ญจันทร์	นครอินทร์
นางสาวทวิพร	บุญวานิช
นางสาวเอ็นดู	ศิริเจียมรัตน์
นายดุสิต	ทองสลวย
นางสุภัทรา	ตั้งใจสุขสม